

WAASAN PÄIVÄLEHTI

Saaristo täynnä C-vitamiinia
Sivu 9

Mittanauha on paras
terveyden mittari **Sivu 9**

Vaasa etsii talviagentteja
Sivu 2

PAIKALLISUUTISET

VAASA

**Vaasan kaupunginteatteri
menettää johtajansa – Seppo
Välinen valittiin yksimielisesti
Jyväskylän kaupunginteatterin
johtajaksi**

Se on menetys, jota Vaasassa ei olisi haluttu – mutta Jyväskylässä juhlitaan. Teatteritaiteen maisteri Seppo Välinen on valittu Jyväskylän kaupunginteatterin uudeksi johtajaksi yksimielisellä päätöksellä kulttuuri- ja liikuntalautakunnan kokouksessa torstai-iltana 27. elokuuta 2026.

Välinen, joka on kotoisin Jyväskylästä, siirtyy uuteen tehtäväänsä Vaasan kaupunginteatterin johdosta, jossa hän on toiminut menestyksellisesti vuodesta 2019. Seitsemän vuotta Vaasassa ei ole ollut tavanomaista virkamies-puurtamista – Välinen kaudella teatteri on kasvattanut rohkeuttaan, yleisöään ja mainettaan. Välinen on monipuolisesti koulutettu teatteriammatilainen: hänellä on teatteriopettajan ja tanssinopettajan maisteritutkinto Teatterikorkeakoulusta (2012), musiikkiteatterinäyttelijän ammattikorkeakoulututkinto Turun ammattikorkeakoulusta sekä johtamisen erityisammattitutkinto vuodelta 2023. Ennen Vaasaa hän toimi freelancer-teatteriohjaajana peräti 20 vuotta. Jyväskylän kaupunginteatterin nykyinen johtaja Marietta Kunnas jää eläkkeelle maaliskuun lopussa 2027, ja Välinen aloittaa tehtävässä 1. huhtikuuta 2027 tai sopimuksen mukaan mahdollisimman pian sen jälkeen.

Hakijoita oli kaikkiaan 34 – merkki siitä, kuinka arvostettua paikka on. Välinen selvitti tiukan seulan: yhdeksästä videotehtävään valitusta, kuudesta haastatellusta ja kahdesta henkilöarviointiin edenneestä juuri hän sai

TÄNÄÄN

PÄÄKIRJOITUS

Rannat ovat täynnä C-vitamiinia

Suomi on luonnon aarreaita. Metsät tarjoavat meille mustikoita, puolukoita ja lukemattomia muita luonnon antimia. Rannikolla odottaa vielä yksi helposti unohtuva aarre: tyrni.

Pienet oranssit marjat kasvavat sitkeissä pensaissa kivikkosilla ja tuulisilla rannoilla. Tyrni on ravintorikas marja, joka sisältää runsaasti C-vitamiinia sekä monia muita hyödyllisiä ravintoaineita. Silti suuri osa marjoistajaa vuosittain poimimatta.

Ehkä syynä ovat tyrnin piikit ja marjojen voimakas, kirpeä maku. Mutta juuri siinä piilee myös jotakin kiehtovaa. Luonto ei aina tarjoa parhaita aarteitaan valmiiksi pakattuina ja helposti saatavilla.

Miksi ostaisimme kaukaa

tuotettuja ”superruokia”, kun omat metsämme ja rannikkomme tarjoavat meille niin paljon hyvää? Mustikat ja puolukat löytyvät metsästä, tyrnit rantapensaista – ja luonnontimien poimiminen on parhaimmillaan sekä terveellistä että ilmaista.

Meillä suomalaisilla on poikkeuksellinen etuoikeus elää luonnon keskellä. Sitä kannattaa myös hyödyntää.

Kun seuraavan kerran lähdet metsään tai meren rannalle, ota mukaan ämpäri ja hanskat. Luonto tarjoaa. Meidän tehtävämme on vain huomata se.

Suomen rannat ovat täynnä C-vitamiinia – poimitaan se talteen.

lauta-kunnan yksimielisen luottamuksen.

Seppo Välsen kommentti FB:ssä: „Edessä on uusi ja kiinnostava elämänvaihe, jota odotan suurella ilolla. Tänään on tuntunut samaan aikaan jännittävältä, onnelliselta ja haikealtakin. On suuri kunnia päästä osaksi uutta, osaavaa, lämmintä ja inspiroivaa työyhteisöä. Kiitollisin ja innostunein mielin suuntaan kohti uusia seikkailuja.“

Vaasalle tämä on selkeä tappio. Kaupunki saa etsiä uutta johtajaa teatterileen – johtajaa, joka pystyisi jatkamaan Välsen vahvaa työtä. Iso tehtävä. Lähde: Jyväskylän kaupunki, jyvaskyla.fi

VAASA

Tule testiyleisöksi Kaupunginteatteriin – ainutlaatuinen tilaisuus!

Haluatko istua auditoriossa, kun näyttelijät harjoittelevat ensi-iltaa varten? Vaasan kaupunginteatteri etsii nyt testiyleisöä kaudelle 2026–2027. Saat seurata valmistavia harjoituksia täysin ilmaiseksi ja antaa vastineeksi palautetta kokemuksistasi.

Rekisteröityminen on vapaaehtoista eikä sido sinua mihinkään. Teatteri ottaa sinuun yhteyttä tarvittaessa, jopa lyhyellä varoitusajalla, ja pyrkii jakamaan paikat reilusti. Rekisteröidy lomakkeen kautta vaasa.fi – se vie vain muutaman minuutin. Ilmoittautumisen määräaika on 7. syyskuuta 2026.

Täydellinen tilaisuus teatterin ystäville päästä lähemmäs kullissien takana tapahtuvaa luovaa työtä. Lähde: vaasa.fi

VAASA

Vaasassa etsitään talviagentteja – nyt kaupunkilaiset pääsevät testaamaan talvihoitoa

Onko Vaasassa helppo kävellä ja pyöräillä talvella? Entä miten toimivat pääreitit silloin, kun

lunta, jäää ja liukkautta riittää? Vaasan kaupunki etsii nyt innokkaita liikkujia ”talviagenteiksi” arvioimaan talvikunnossapidon laatua ja esteettömyyttä.

Talviagentit havainnoivat kävelyn ja pyöräilyn pääreittien olosuhteita ja raportoivat niistä. Saatujen havaintojen perusteella talvikunnossapitoa voidaan kehittää. Erillisiä matkoja ei tarvita: tavalliset työ-, asiointi- ja vapaa-ajan matkat sekä kävely- ja pyöräilylenkit riittävät.

Tänä talvena kaupunki haluaa saada entistä monipuolisemman kuvan talviliikkumisen sujuvuudesta. Mukaan toivotaan siksi jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden lisäksi myös rollaattorin tai pyörätuolin käyttäjiä sekä lastenvaunujen kanssa liikkuvia. Näin voidaan arvioida, kuinka esteetömiä reitit todella ovat erilaisissa tilanteissa.

Talviagenttitoimintaa on järjestetty Vaasassa jo kahden talvikauden ajan. Kaudella 2025–2026 mukana oli peräti 180 jalankulkijaa ja pyöräilijää.

Uudet talviagentit saavat koulutuksen, jossa kerrotaan arvioitavista reiteistä ja arviointiperusteista. Raportointi on kaupungin mukaan nopeaa ja helppoa.

Toiminta kuuluu Vaasan pyöräilyallianssiin. GRK vastaa tehostetun talvikunnossapidon urakasta ja Sitowise asiakastytyytyväisyyden mittaamisesta talviagenttien avulla. Vaasan kaupunki järjestää koulutukset ja mahdolliset tapaamiset.

Talviagentiksi voi ilmoittautua 20. syyskuuta 2026 mennessä. Aktiivisten agenttien kesken arvotaan kuukausittain palkinnoksi lahjakortteja. Lähde: Vaasan kaupunki

JORMA PANULA

Legendaarinen mestari kutsuu taas: Juhlakilpailu tuo Euroopan lupaavimmat kapellimestarit Vaasaan 2027!

Vaasan kaupungintalon juhlasalissa soi jälleen klassisen musiikin tulevaisuus. X Jorma Panulan kansainvälinen kapellimestarikilpailu järjestetään kymmenennen kerran 31. elokuuta – 4. syyskuuta 2027 – ja kyseessä on juhlavuoden kilpailu!

Euroopan arvostetuimpiin kuuluva kilpailu on järjestetty vuodesta 1999 lähtien kolmen vuoden välein. Kapellimestari, säveltäjä ja akateemikko Jorma Panula (s. 1930) on ollut taiteellisena johtajana ja tuomariston puheenjohtajana alusta asti. 96-vuotias mestari jatkaa yhä aktiivisesti työtään ja kutsuu nyt jälleen nuoria lahjakkuuk-

HYVINVOINTIALUEET

POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE

Helpompaa apua vaihdevuosisivaihoihin – neuvola käynnistyy ensimmäisenä Suomessa!

Hyviä uutisia monille naisille! Hikoilu, kuumat aallot, univaikeudet, väsymys ja aivosumu voivat pian saada helpotusta. Pohjanmaan hyvinvointialue avaa Suomen ensimmäisenä vaihdevuosineuvolan.

Toiminta alkaa syyskuun alussa kokeiluna Vaasassa, Mustasaassa, Maalahdessa ja Korsnäsissä. Koko hyvinvointialueelle palvelu laajenee tammikuussa 2027.

– Aloitamme kokeiluna, jotta näemme asiakasmäärät ja kehitystarpeet, kertoo palveluyksikön päällikkö Marjaana Carlsson.

Neuvola tarjoaa ohjausta ja neuvontaa. Tarvittaessa varataan aika terveydenhoitajalle, kätilölle tai lääkärille, ja hormonivalmisteita voidaan määrätä. Yhteyden saa täyttämällä lomakkeen verkkosivuilla tai ÖVPH-sovelluksessa – yhteydenotto viikon kuluessa.

Vaihdevuosioireet haittaavat arkea monilla, mutta nyt niihin on selkeä reitti hoitoon. Pohjanmaa näyttää tietä koko maalle.

Lähde: Pohjanmaan hyvinvointialueen tiedote 28.8.2026.

POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE

Jonot lyhenevät ikäihmisille – hallitus tarttuu asiaan maanantaina!

Vihdoin odotus voi lyhentyä. Pohjanmaan hyvinvointialueen hallitus käsittelee maanantaina 31. elokuuta ehdotusta, jolla parannetaan ikäihmisten pääsyä asumispalveluihin. Tällä hetkellä moni odottaa jo myönnettyä paikkaa yleislääketieteen osastoilla, vaikka osastohoitoa ei enää tarvita. Nyt pullonkauloja puretaan.

– Muutos on suunniteltu asiakkaiden tarpeet edellä. Asumispalvelua on vahvistettava, koska jonot ovat olleet liian pitkiä, sanoo hyvinvointialueen johtaja Marina Kinnunen. Ehdotukseen kuuluu 34 uutta ympärivuorokautisen hoivan paikkaa, intervallipaikkojen vähentäminen 18:lla sekä uusi yleislääketieteen opetusosasto keskussairaalaan. Samalla selvitetään erityispaikkoja vaativiin dementian käytöshäiriöihin.

Noin 95 työntekijän tehtävät muuttuvat, siksi esitetään yhteistoimintaneuvotteluja. Tavoite on, että kaikille löytyy työpaikka myös muutoksen jälkeen.

– Tarjoaisimme juuri sitä palvelua, jota väestömme tarvitsee, sanoo sektorijohtaja Heidi

Kotanen.

Lähde: Pohjanmaan hyvinvointialueen tiedote 27.8.2026.

OPISKELIJOIDEN TERVEUS “Iso muutos toisen asteen terveystarkastuksiin – nuorten hyvinvointi keskiöön 2026”

Toisen asteen opiskelijoiden terveystarkastuksiin on tulossa merkittävä uudistus, joka astuu voimaan syksyllä 2026. THL:n tuoreen tiedotteen mukaan tavoitteena on tasata alueellisia eroja ja vahvistaa nuorten hyvinvointia entistä järjestelmällisemmin.

Nykytilanne on kirjava: osassa kunnista opiskelijat saavat laajat tarkastukset, kun taas toisaalla tapaamiset ovat satunnaisia. Uudistuksessa jokaiselle opiskelijalle tehdään yksilöllinen terveydentilan arvio, ja oppilaitoksissa lisätään tukea mielenterveyteen, elämäntapoihin ja opiskelukyvyn vahvistamiseen.

Erityistä huomiota kiinnitetään ammatillisen koulutuksen opiskelijoihin, joilla THL:n mukaan on keskimäärin enemmän terveyshaasteita kuin lukiolaisilla. Uudistus lupaa nopeampaa jatko-ohjausta niille, jotka sitä tarvitsevat, sekä tiiviimpää yhteistyötä opiskeluhuollon kanssa.

Tarkastukset toteutetaan valtakunnallisesti lukuvuoden 2026–2027 aikana.

Lähde: THL

POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE

VIHDOKIN! Hammashoidon painajainen ohi Pohjanmaalla – 800 000 euron sakot vältettiin täpärästi

Oli kriisi, kaaos ja pitkiä, tuskallisia jonoja. Keväällä hälytyskellot soivat: Valviran mukaan Vaasan, Laihian, Mustasaaren ja Maalahden hammashuollossa oli vakavia puutteita, ja hoitoon pääsy kesti aivan liian kauan. Valvira uhkasi valtavalla 800 000 euron sakolla. Mutta nyt painajainen on muuttunut upeaksi menestystarinaksi Pohjanmaan hyvinvointialueella! Sankarillisella iltatyöllä ja viikonloppuvuoroilla – sekä oman väsymättömän henkilökunnan että ostopalveluiden voimin – jonot on saatu vihdoin purettua. Pahiten kriisi iski Vaasaan, jossa hammaslääkäreitä puuttui pahimmillaan peräti kymmenen.

WAASAN PÄIVÄLEHTI
Melkein kaikki mitä haluat tietää 14 sivulla
vpress.fi

UUTISET

sia Vaasaan.

Kilpailuun valitaan 20 osallistujaa alle 40-vuotiaista hakijoista EU-maista, Isosta-Britanniasta, Sveitsistä, Norjasta ja Islannista. Hakuaika on 1.12.2026–28.2.2027. Vuonna 2024 hakemuksia tuli noin 150 yhdeltätoista maasta. Orkestereina toimivat Vaasan kaupunginorkesteri ja Jyväskylä Sinfonia.

Samalla järjestetään toisen kerran MINIKAPU-kilpailu nuorille (alle 20-vuotiaille) kapellimestariopiskelijoille 1.–4. syyskuuta 2027. Se on avoin Suomessa asuville suomalaisille ja ulkomalaisille opiskelijoille. Tavoitteena on herättää kiinnostusta kapellimestarin ammattiin ja avata ovia nuorille lahjakkuuksille.

Vaasan kaupungintalon juhlasali on historiallinen tapahtumapaikka, jossa on järjestetty konsertteja vuodesta 1883. Kilpailu vahvistaa Vaasan asemaa klassisen musiikin kaupunkina ja tuo kaupunkiin kansainvälisiä vieraita. Tuomariroon kuuluvat Panulan lisäksi muun muassa Sian Edwards (Iso-Britannia), Bjarte Engeset (Norja), Anna-Maria Helsing (Suomi) ja Pietro Rizzo (Italia).

Lähde: panulacompetition.fi

VAASA

Uudet pyörähuoltoasemat – korjaa pyöräsi tiellä

Vaasaan on avattu kolme uutta pyörähuoltoasemaa. Täällä voit täyttää renkaita, kiristää muttereita ja tehdä pieniä säätöjä kesken kierroksen. Työkalut on kiinnitetty johdoilla ja alueilla on kameravalvonta.

Asemat sijaitsevat: • Metvikpuisto (Järvenkatu 11, Café Metlahden vieressä) • Strampen-pysäköintialue Sisäsatamassa (Rantakatu 7) • Pyörähalli Matkailukeskuksessa (Ratikatu 14)

Pyörä ripustetaan korjaustelineeseen kätevää huoltoa varten. Sijoitus, joka vastaa asukkaiden toiveisiin ja tekee pyöräilystä entistä sujuvampaa.

Lähde: vaasa.fi

WÄRTSILÄ

Suomalainen voima tuo kulta-kaivoksen sähköä Senegalissa – valmis myös uusiutuvalla energialle!

BOTNIA INDUSTRIAL DAY

Teollisuuden jättimäiset investoinnit tuovat Vaasaan uuden teollisuustapahtuman – Botnia Industrial Day 8.9.2026 kutsuu mukaan kasvun ytimeen!

Pohjanmaa kuohuu teollisuuden voimaa. Satojen miljoonien eurojen datakeskusinvestoinnit ja energiaklusterin miljardiluokan hankkeet muuttavat länsirannikkooka Suomen nopeimmin kasvavaksi teollisuusalueeksi. Nyt nämä mahdollisuudet kootaan yhteen katujen alle: Botnia Industrial Day järjestetään tiistaina 8. syyskuuta 2026 Vaasan kaupungintalolla klo 9–17.

Yksi päivä. Aitoa tietoa. Aitoja kohtaamisia. Aitoja mahdollisuuksia.

Tapahtuma kokoaa yhteen ihmiset, hankkeet ja teknologiat, jotka muovaavat teollisuuden kasvua, energiamurrosta ja infrastruktuuria. EnergyVaasa-alueella toimii jo yli 180 yritystä, jotka työllistävät yli 13 000 ammattilaista. Alueelle on suunnitella 1,9 miljardin euron investoinnit vuoteen 2030 mennessä. Tämä on paikka, jossa tulevaisuus tehdään nyt.

Miksi juuri Botnia Industrial Day?

Osallistuja säästää aikaa: tärkeimmät päätöksentekijät, hankkeiden vetäjät ja alan asiantuntijat löytyvät saman katon alta. Saat tuoretta markkinanäkemyksiä energiamurroksesta, älykkästä teollisuudesta ja datakeskuksista. Et kuule muutoksesta jälkikäteen – olet siellä, missä se tapahtuu.

Teemat kattavat laajan kirjon: uusiutuva energia, akkuteollisuus ja energian varastointi, smart industry & AI, sähkövoimatekniikka, satamat ja logistiikka, teollisuuspalvelut, huoltovarmuus sekä datakeskukset ja digitaalinen infra.

Vuoden 2025 ensimmäinen tapahtuma keräsi jo viitisensataa ammattilaista Vaasan kaupungintalolle. Palaute oli innostunut: arvokkaat kohtaamiset, asiantuntijapuheenvuorot ja paneelit tarjosivat juuri sitä, mitä odotettiin. Nyt 2026-tapahtuma rakentuu saman positiivisen hengen varaan.

Ilmainen rekisteröityminen ammattilaisille tekee osallistumisesta helppoa. Näytteilleasettajat pääsevät esittelemään ratkaisujaan kasvavan ekosysteemin keskellä. Kumppaneina ovat muun muassa Danfoss, Hitachi Energy, VEO ja Wärtsilä – alueen teollisuuden kärkinimet.

Pohjanmaa ei ole enää vain osa Suomea – se on yksi Euroopan teollisuuden kasvun mootoreista. Jos haluat olla mukana tulevissa hankkeissa, 8. syyskuuta 2026 on päivä, jolloin kannattaa olla paikalla Vaasan kaupungintalolla.

Tule mukaan rakentamaan kestäväää kasvua ja kilpailukykyistä teollisuutta!

Lähde: <https://botniaindustrialday.expo-mark.fi/>

Vasemmalta oikealle: Hakan Yildiz (Wärtsilä), Paul Maes (Africa Power Services), Marc Thiriet (Wärtsilä), Alrick Theretz (Africa Power Services) and Sameer Poredi (Wärtsilä).
© Wärtsilä Corporation

Kaukainen kultakaivos Senegalissa saa pian luotettavan sähkön. Wärtsilä toimittaa viisi Wärtsilä 32-moottoria 14 MW:n voimalaitokseen Diamba Sud Gold Projectiin.

Tilauksen teki ranskalainen Africa Power Services kanadalaisen Fortuna Miningin puolesta. Kaivos sijaitsee syrjäseudulla ja on täysin riippuvainen omasta voimalastaan.

– Luotettava voima on välttämätöntä. Wärtsilän moottorit takaavat jatkuvan suorituskyvyn, sanoo Africa Power Servicesin toimitusjohtaja Cedric Fernandez. Moottorit käynnistyvät nopeasti ja sopivat erinomaisesti tulevan aurinko- tai tuulivoiman tasapainottamiseen. Fortuna aikoo lisätä uusiutuvaa energiaa myöhemmin. Wärtsilä toimittaa myös tekniikkaa, ohjausjärjestelmän ja neuvontaa asennukseen. Toimitus on maaliskuussa 2027, ja voimala käynnistyy saman vuoden lopussa.

Useilla pienemmillä yksiköillä laitos sopeutuu kuormitukseen, säästää polttoainetta ja vähentää päästöjä – moderni ratkaisu kaivosteollisuudelle, joka tavoittelee sekä varmuutta että vähähiilisyys.

Lähde: Wärtsilän tiedote 27. elokuuta 2026.

WÄRTSILÄ

Wärtsilä ainoana eurooppalaisena maailman kymmenen parhaan joukkoon – akkuvastojen kuningassarja!

Suomalainen teknologiajätti Wärtsilä on noussut maailman kymmenen parhaan akkuenergiajärjestelmien (BESS) integroijan joukkoon. Se on ainoa eurooppalainen yritys Wood Mackenzien ensimmäisessä globaalissa rankingissa.

Listalla arvostetaan teknologian kypsyyttä, turvallisuutta, toimitusketjun kestävyys, ESG-suorituskykyä ja taloudellista vakautta. Erityisen tärkeänä pidetään kykyä viedä projektit onnistuneesti maaliin ja tukea asiakkaita koko laitoksen elinkaaren ajan.

– Energiavarastoista on tullut kriittistä infrastruktuuria. Asiakkaat arvostavat yhä enemmän toteutusosaamista, operatiivista suorituskykyä ja pitkäaikaista tukea, sanoo Wärtsilä Energy Storagen presidentti Tamara De Gruyter. Wärtsilällä on yli kymmenen vuoden kokemus ja oma GEMS-ohjelmisto, jolla optimoidaan tuotteita ja luotettavuutta. Ranking vahvistaa, että suomalainen osaaminen pärjää maailman kovimmassa kilpailussa.

Lähde: Wärtsilän tiedote 12.8.2026 / Wood Mackenzie

TYÖNHAKIJAPROFIILI

Uusi vaatimus 1. syyskuuta:

NORJA SUREE

Kuningas Harald V on kuollut

Kuningas Harald V lokakuussa 2021 saamelaiskäräjien istuntokauden 2021–22 avajaisissa. CC BY 2.0

Norja on menettänyt yhdistävän symbolinsa. Kuningas Harald V, joka on yli kolmen vuosikymmenen ajan ollut turvallinen ja inhimillinen hahmo maalleen, on kuollut – ja koko kansakunta suree. Vuonosta vuorelle on liehutettu lippuja puolitangossa, ja ihmiset kokoontuvat Oslon linnaan laskemaan kukkia ja sytyttämään kynttilöitä.

Harald V syntyi 21. helmikuuta 1937 Skaugumissa kruununprinssi Olavin ja kruununprinsessa Märthan pojaksi. Hän kasvoi sodan varjossa – perhe joutui pakenemaan Lontooseen Saksan miehityksen aikana Norjassa. Tuo kokemus muovasi häntä syvästi: Haraldista tuli kuningas, joka korosti aina vapautta, demokratiaa ja ihmisarvoa.

Opiskeltuaan Oxfordin yliopistossa ja suoritettuaan sotilaskoulutuksen Norjassa, hän nousi valtaistuimelle 17. tammikuuta 1991 isänsä kuoleman jälkeen. Monarkkikaudellaan hänet tunnettiin lämpimästä huumorintajustaan, maanläheisestä tyylistään ja vahvasta tasa-arvon uskostaan. Hänen puheensa vuoden 2016 Pride-juhlissa, jossa hän sanoi, että „norjalaiset ovat tyttöjä, jotka rakastavat tyttöjä, poikia, jotka rakastavat poikia, ja ihmisiä, jotka rakastavat ihmisiä”, muodostui historialliseksi hetkeksi, joka osoitti hänen rohkeutensa ja inhimillisyytensä.

Kuningas Harald oli myös intohimoinen urheilija – taitava purjehtija, joka edusti Norjaa kolmessa olympialaisissa. Hänen rakkautensa mereen ja luontoon oli hyvin tunnettu, samoin kuin hänen kykynsä yhdistää perinteet ja moderniteet.

Myöhempinä vuosina Harald kamppaili terveysongelmien kanssa, mutta jatkoi tehtäviään niin kauan kuin pystyi. Hänen poikansa, kruununprinssi Haakon, on ottanut yhä enemmän vastuuta useiden vuosien ajan ja hänen odotetaan nyt nousevan kuninkaaksi.

Työnhakijoiden on julkaistava profiili

1. syyskuuta 2026 alkaen useimpien työnhakijoiden on pakko luoda ja julkaista työnhakuprofiili Työmarkkina-keskuksessa. Sen tulee sisältää koulutusta, kokemusta, taitoja ja tavoitteita – ja se on työnantajille näkyvissä anonyymisti jopa kuuden kuukauden ajan.

Uusilla työnhakijoilla on yleensä 15 työpäivää rekisteröitymisen jälkeen. Jos profiilia ei julkaista ajallaan, viranomainen täyttää vähimmäistiedot puolestasi. Voit aina täydentää sitä itse. Poikkeuksia voidaan tehdä, jos sitä ei katsota tarpeelliseksi.

Profiili auttaa työnantajia löytämään sinut – jopa piilotettujen työpaikkojen kohdalla. Asiantuntevaa tukea on saatavilla työvoimapalveluilta.

Lähde: vaasa.fi

VAASAN LIIKENNE

Työpaja: Vaikuta siihen, miten toimimme kestävästi Vaasassa

Haluatko enemmän jalankulku- ja pyöräteitä, parempaa joukkoliikennettä vai enemmän sähkön vaihtoehtoja? Vaasan kaupunki järjestää työpajan keskiviikkona 2. syyskuuta klo 16.30–19.00 Alma Adult Education Centren juhlasalissa, Raastuvankatu 31.

Ideoita hyödynnetään kestävän liikenteen ohjelman päivittämisessä. Tavoitteena on muun muassa ilmastoneutraalius vuoteen 2030 mennessä. Esityksiä suomeksi, materiaalia ruotsiksi – osaat puhua molempia kieliä. Jotain syötävää ja juotavaa sisältyy hintaan.

Ennakoilmoittautuminen vaaditaan viimeistään 24. elokuuta vaasa.fi. linkin kautta. Paikkojen määrä on rajallinen.

Lähde: vaasa.fi

MAALAHTI ja MUSTASAARI

Sosiaalinen keskiviikko – yritykset ja työnhakijat tapaavat

Keskiviikkona 16. syyskuuta klo 18–20 järjestetään Social Wednesday – Meet & Connect Mustasaari Education Campuilla Smedsbyssä. Tapahtuma on suunnattu paikallisille yrityksille ja kansainvälisen taustan omaaville työnhakijoille.

Ohjelmaan kuuluu tervetuliaissanonoja, inspiroivia puheita työnantajilta ja uusilta suomalaisilta, seurustelua ja kahvia. Tavoitteena on laskea työelämän kynnystä kasvokkain tapahtuvien tapaamisten kautta.

Yritykset rekisteröityvät viimeistään 2. syyskuuta malax.fi. päivän linkin kautta. Työnhakijat osallistuvat kutsusta. Paikkoja on rajallisesti. Yhteysthenkilö: Pamela West-Masilwa, 040 655 1864.

Lähde: malax.fi

MAALAHTI

UUTiset

PUOLUSTUSVOIMAT

Suomen tuleva turvallisuusympäristö vuonna 2040: myllerryksen maailma – ja Venäjä, joka jatkaa haastamista

Suomen puolustustutkimus maalaa synkän mutta selkeän tulevaisuuden kuvan raportissaan Levottomuuden aikakausi: Suomen tulevaisuuden toimintaympäristö 2040, jonka julkaisi Puolustusvoimien tutkimuslaitos 2026.

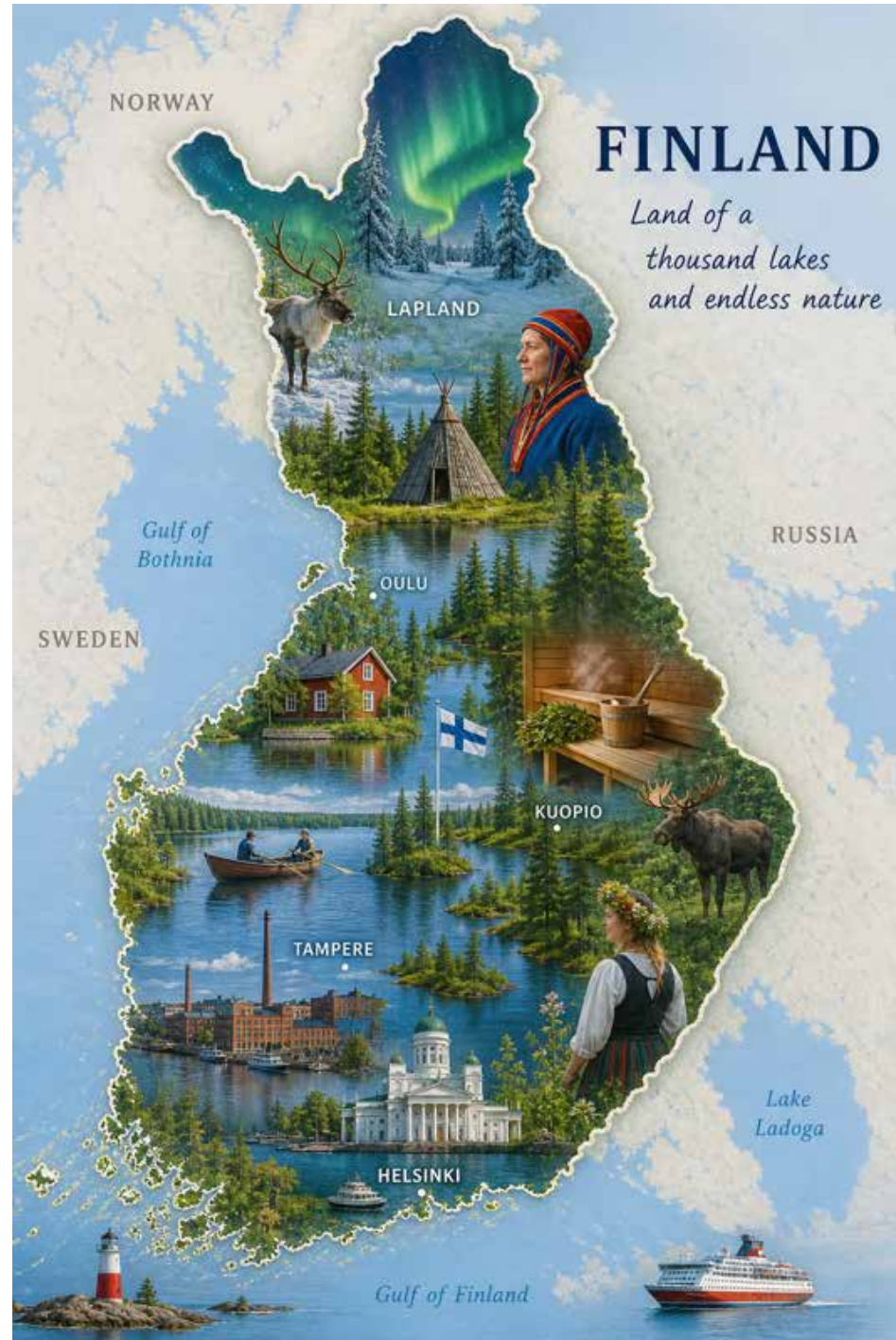
Tutkimus perustuu laajoihin kansallisiin ja kansainvälisiin työpajoihin sekä analyysiin globaaleista turvallisuustrendeistä. Se toimii jatkona aiemmalle strategisen ennakkoinnin tutkimukselle 2044 ja pyrkii vastaamaan kolmeen keskeiseen kysymykseen: mitkä voimat muovaavat Suomen turvallisuusympäristöä, miten nämä muutokset vaikuttavat maahan ja miten Suomi voi toimia yhä epävarmammassa maailmassa.

Raportti tunnistaa viisi pääasiallista vetovoimaa: suurvaltojen kilpailu, uhat välittömällä alueella, liittoumat ja kumppanuudet, sodankäynnin ja sotateknologian muutokset sekä yhteiskunta ja kokonaisvaltainen puolustus. Nämä jakautuvat 21 konkreettiseen ilmiöön, jotka yhdessä muovaavat Suomen liikkumavaraa vuoteen 2040 asti.

Venäjä fokuksessa – sivu 14: ”Venäjän suurvallan pyrkimykset”

Yksi raportin keskeisimmistä ja terävimmistä osista löytyy sivulta 14, jossa tutkijat analysoivat Venäjän jatkuvia suurvaltapyrkimyksiä. Ukrainan sodasta ja merkittävistä tappioista sekä aineellisessa maineessa Venäjän ei odoteta hylkäävän pitkän aikavälin strategiaansa: tulla nähtyksi globaalina suurvaltana, jolla on oikeus muodostaa oma vaikutuspiirinsä.

Raportissa todetaan, että Venäjä ei noudata kansainvälisiä sääntöjä tai normeja. Sen sijaan maa jatkaa vaikutusvallan tavoittelua sotilaallisen

sen voiman, poliittisen painostuksen ja naapurimaiden epävakauden kautta. Mahdollisia laajentumisen suuntia ovat entiset Neuvostoliiton tasavallat, osat Balkanista – ja joissain skenaarioissa jopa Pohjois-Eurooppa.

Tutkijat varoittavat, että Venäjä saattaa yrittää hyödyntää Yhdysvaltojen Euroopan osallistumisen heikkene mistä tulevaisuudessa. Jos Washington keskittyy enemmän Aasiaan, Moskova saattaa nähdä mahdollisuuden vahvistaa asemaansa Euroopassa, erityisesti alueilla, joilla Naton läsnäolo on hajanaisista tai poliittisesti kiistanalaisista.

Vaikka sota Ukrainassa sitoo suuria resursseja, Venäjän odotetaan jatkavan sotilaallisen kapa-

siteettinsa uudelleenrakentamista. Taloudelliset rajoitteet hidastavat prosessia, mutta eivät pysäytä sitä. Ydinaseet ovat edelleen keskeinen osa maan suurvalta-identiteettiä, ja joukkojen modernisointi jatkuu vaikeissa taloudellisissa olosuhteissa.

Raportti korostaa myös tärkeää paradoksia: sotilaalliseen uudelleenaseistautumiseen tehty investoinnit voivat aiheuttaa sisäistä epävakautta – mutta samalla vahvistaa Venäjän hallinnon otetta väestöstä, jos suurvallan asema nähdään kansallisenä tavoitteena, joka on uhrauksen arvoinen.

Yhteenveto: Suomen on navigoitava maailmassa, jossa ei ole selkeitä sääntöjä

Tutkimus maalaa tule-

vaisuuden, jossa epävarmuus, nopea muutos ja geopolittinen myllerryys ovat normi. Suomen on siksi vältettävä lyhytnäköisiä reaktioita ja rakennettava puolustusjärjestelmä, joka toimii harmaalla alueella sodan ja rauhan välissä – alueella, jossa Venäjä jo toimii.

Naton jäsenenä Suomella on suuremmat mahdollisuudet vaikuttaa tulevaisuuteensa, mutta myös suurempi vastuu. Suurvaltojen kilpailu, teknologiset harppaukset ja ilmastomuutos tarkoittavat, että maan on oltava valmis useisiin rinnakkaisiin kriiseihin.

Lähde: Puolustusvoimien tutkimuslaitos, Era of Levotus: Finnish Future Operating Environment 2040 (2026).

UUTiset

Mihin haluat uuden kirjaston - vastaa kyselyyn

Malax suunnittelee Yttermalax-kirjaston siirtämistä Kom-mungårdeniin. Tavoitteena on avoin tila, jossa kirjastot, demokratia, taide ja kulttuuri kohtaavat.

Nyt kunta haluaa tietää, mitkä toiminnot asukkaiden mielestä ovat tärkeimpiä. Vastaa kyselyyn viimeistään 30. elokuuta malax.fi:n linkin kautta.

Mielipiteesi vaikuttaa siihen, miten tuleva kirjasto suunnitellaan – hyödynnä tilaisuus vaikuttaaksesi!

Lähde: malax.fi

MAALAHTI

Kulttuurikokoukset alkavat eteläisessä Pohjanmaassa – ensimmäinen kokous Maalahdessa

Kaskisgen, Korsnäsän, Kristinankaupungin, Maalahden ja Närpiön kulttuuritoimijoilla on nyt yhteinen kokoontumispaikka. Säännöllisiä kokouksia järjestetään kahden kuukauden välein eri kunnissa.

Ensi-iltatilaisuus pidetään maanantaina 7. syyskuuta klo 9–11 Malaktassa Maalahdessa. Ohjelmassa: kansanedustaja Mikko Ollikainen, käynnissä olevien projektien esittely ja yhteiskeskustelu. Aamukahvi tarjoillaan.

Lisätietoja löytyy Facebook-tapahtumasta. Tervetuloa rakentamaan verkostoja ja yhteistyötä!

Lähde: malax.fi

MUSTASAARI

Kirjastoauto muuttaa aikatauluja – tarkista pysäkki

Maanantaista 24. elokuuta 2026 alkaen Mustasaaren matkapuhelimen uusi aikataulu tulee voimaan. Muutoksia on tehty muun muassa Helsingbyssä, Norra Vallgrundissa, Petsmos-sa ja Vassorissa.

Päivitetty aikataulu on saatavilla ensi viikosta alkaen liikkuvassa kirjastossa, kunnalliskirjastossa ja korsholm.fi/valfard/biblioteket/korsholms-bokbuss.

Varmista, ettet missaa tavallista kierrosta – tarkista uusi aikataulu hyvissä ajoin etukäteen!

Lähde: korsholm.fi

MAALAHTI

Maalahden juhlat viikko lähtee käyntiin: Merenkurkun maailmanperintö täyttää 20 – Bergössä seikkailuja tarjolla 12.-20.9.26!

Syyskuussa Maalahti juhlii Merenkurkun maailmanperintöä, joka täyttää 20 vuotta. Ainutlaatuinen saaristo, joka on ollut Unescon listalla yhdessä Ruotsin Höga Kustenin kanssa vuodesta 2006, tarjoaa vaellusta, luentoja, viikinkilaivan ja pakopelejä.

12.–20. syyskuuta on tarjolla tietokilpailu 3,5 kilometrin pituisella Bergön eteläisellä vaellusreitillä. Kaikenikäiset voivat osallistua ja voittaa hienoja

UUTiset

LÄTÄKKÖ

Lätäkön ohjelma on valmis: luvassa taukuutta, seikkailuja, musiikkia ja mustekaloja

Vaasan kaupungin kulttuuri- ja kirjasto-palveluiden tuottama tapahtumakokonaisuus Lätäkkö – lasten kulttuuriviikot tuo jälleen runsaasti tekemistä ja elämyksiä lapsiperheille koko lokakuun ajan.

Lätäkkö on täynnä työpajoja, lasten taidetta, konsertteja, tanssia ja laulua, satutuokioita ja museokierroksia. Lätäkköohjelmaa järjestetään lapsiperheille, varhaiskasvatukselle ja alakouluille eri puolilla kaupunkia. Suurin osa ohjelmasta on maksutonta.

Taianomaiset avajaiset 1.10. klo 17–19.30 pääkirjastolla

Lätäkkö käynnistyy 1.10. aamupäivällä Taikuri Karin avajaskiertueella Suvilahden koulun oppilaille ja Teeriniemen päiväkodin lapsille. Kiertueen tarjoaa kulttuuripalvelut. Vaasan museoiden etkoilla pääsevät päiväkodit ja koulut osallistumaan taidetyöpajoihin.

Koko perheelle suunnatussa avajaistapahtumassa 1.10. klo 17.00–19.30 pääkirjastolla esiintyy Taikuri Kari klo 18.00. Avajaisohjelmassa lisäksi tanssia, Studio Lätäkön avajaiset, Myrskyn silmässä -pakopeli

ja runsaasti muuta mukavaa ohjelmaa.

Avajaisissa esitellään TaiKonin yhteisötaideteos, johon voi osallistua koko Lätäkön ajan. Pääkirjaston lastenosastolla juhlietaan monin eri tavoin Nalle Puhin 100-vuotista taivalta. Hyvinvointiyrityksen organisoimaan toimintaan kuuluva Lorunen kirjoituskampanja kutsuu loruilemaan. Hyvän mielen voi saada kirjaston pihalla erilaisilla tehtävapistillä ja kirjastoon voi jättää pullopostiviestin.

Merihirviön nimikilpailu ja Vaakkoset – Vaasan omat aakkoset

Kristillisen koulun oppilaat tekivät viime vuoden Lätäkköön komean maskotin, viisimetrisen merihirviön. Merihirviön nimikilpailu avataan 1.10. ja se päättyy 15.10. Osallistujien kesken arvotaan kirjapalkintoja.

Merihirviön nimipäiväjuhlia vietetään koko perheen tapahtumassa lauantaina 17.10. klo 10.30–13.00 pääkirjaston Draama-salissa tarinan kerronnan ja meriseikkailujen hengessä sisällä sekä ulkona.

Vaasan täyttäessä 420-vuotta on aika luoda Vaasalle omat aakkoset. Siispä 2.10. klo 14.00–

16.30 kootaan yhdessä Vaakkoset pääkirjaston Draama-salissa.

Studio Lätäkössä viihtyy koko perhe

Lokakuun ajan voi harrastaa omatoimista taiteilua Studio Lätäkössä (Matilda-tilassa), joka on avoinna kirjaston aukioloaikoina. Siellä on esillä Satamapuiston ja Pikku-Kasarmin päiväkotien sekä nuorisopalveluiden kesätaiteilijoiden teoksia ja koristeita. Studio Lätäkössä on lisäksi mahdollisuus omatoimiseen taiteiluun tai Hietalahden koulun oppilaiden kehittämän Lätäkkö-lautapelin pelailuun. Ratkaista voi myös Länsimetsän koulun 6 A-luokan suunnitteleman Myrskyn silmässä -pakopelin.

Lätäkössä lauletaan: yhteislauluilta lastenlaulujen parissa

Lätäkkö kutsuu myös laulamaan yhdessä lastenlauluja. Haitarimuija Aila Ala-Aho laulattaa yleisöä syyslomalla 15.10. klo 18–19.30 Draama-salissa pääkirjastolla. Silloin askarrellaan myös rytmisoittimet, joten kannattaa ottaa oma pikkupurkki mukaan.

Taideloiskahdukset - lapsiperheiden lauantait pääkirjastolla
Taideloiskahdukset tarjoavat mieleenpainu-

via kulttuurikokemuksia lapsiperheille.

3.10. klo 10.30–13.00: Vips-päästäisen mukana tutustutaan syysiseen metsään ja sen eläimiin sekä kasveihin. Kvarken naturskolanin tehtävapistellä touhutaan sisällä ja ulkona.

10.10. klo 10.30 & klo 12.00: Lätäkön rytmit -konserteissa osallistujat pääsevät tutustumaan erikoisiin soittimiin ja soittotapoihin multi-instrumentalisti Julius Rantalan johdolla: klo 10.30 konsertti juonnetaan suomeksi ja ruotsiksi ja klo 12 englanniksi. Työpajassa päästään tunnelmoimaan vesimaalauksen parissa.

Lätäkön tavoitteena on tarjota lapsille ja perheille mahdollisuus päästä tuottamaan ja kokemaan taidetta. Laaja verkosto lasten ja perheiden parissa toimivia tahoja ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa ohjelmaa. Lisäksi varhaiskasvatus ja koulut osallistuvat Lätäkön tuottamiseen ja heille myös suunnataan ohjelmatarjontaa. Studio Lätäkön Toivomuslätäkköön voi jättää terveisiä ja toiveita tulevia Lätäköitä varten.

Koko ohjelma julkaistaan Vaasan kaupungin kulttuuripalveluiden sivuilla: vaasa.fi/latakkko.

UUTiset

palkintoja.

Maanantaina 14. syyskuuta valokuvaaja Rasmus Söderholm esittelee kuvia otsikolla ”Kulttuuri ja luonto – Merenkurkku 20 vuotta” Bergön seurakuntakodissa. Keskiviikkona 16. syyskuuta Per-Erik Berglund kertoo väylistä, luotsi- ja pelastusasemista sa-massa paikassa. Molemmat tilaisuudet ovat ilmaisia.

Tiistaina 15. syyskuuta Ann-Sofi Backgren luennoi ”Vahvasta papista” ja torstaina 17. syyskuuta Christoffer Björklund näyttää ”Merenkurkun sanoin ja kuvin” Maalahden kunnantalolla. Molemmat maksavat 15 euroa ja vaativat ilmoittautumisen Maalahti-Korsnäsin kansalaisopiston kautta. Perjantaina 18. syyskuuta on toimintailtapäivä Bredhällanissa: viikinkilaiva Stor-mögha, uusi ponttonisauna, pakopeli ”The Eagle has Landed” ja minigolf. Lauantaina 19. syyskuuta Bergön saaristomarkkinat ja sunnuntaina 20. syyskuuta opastettu retki luonnonoppaan Tuija Warénin kanssa.

Tule juhlimaan ainutlaatuista perintöämme!

Lähde: malax.fi

Tarkemmat tiedot ja ilmoittautumiset: <https://www.malax.fi/nyheter/fira-varldsarvsveckan-i-malax-1220-9>

MAAILMANPERINTÖ

ALVAR AALTO

Suomalainen arkkitehtuuri teki historiaa – Alvar Aallon kohteet Unescon maailmanperintöluetteloon

Suomi sai uuden maailmanperintökohteen, kun Unesco hyväksyi Alvar Aallon arkkitehtuurikonaisuuden maailmanperintöluetteloon. Päätös tehtiin Unescon maailmanperintökomitean kokouksessa Pariisissa heinäkuussa 2026. Maailmanperintökokonaisuuteen kuuluu 15 kohdetta, joista 13 sijaitsee Suomessa, yksi Saksassa ja yksi Ranskassa. Ne edustavat Aallon ainutlaatuista tapaa yhdistää moderni arkkitehtuuri, luonnonvalo, ihmisen mittakaava ja käytännöllisyys.

Seinäjoen kirkko, ”Lakeuden Risti”

Mukana ovat muun muassa Helsingin Finlandia-talo, Seinäjoen kirkko ympäristöineen, Paimion parantola, Noormarkun Villa Mairea, Säynätsalon kunnantalo sekä Aalto-yliopiston kampus Espoossa. Kohteet ovat jo vuosikymmeniä houkutelleet arkkitehtuurin ystäviä eri puolilta maailmaa, ja maailmanperintöstatus lisää niiden kansainvälistä näkyvyyttä entisestään.

UUTISET

UUDET EUROSETELIT

Millaiset ovat tulevaisuuden eurosetelit? Nyt jokainen voi vaikuttaa

FRANKFURT, 23.7.2026
– Haluaisitko nähdä tulevissa euroseteleissä Beethovenin, Marie Curien ja Leonardo da Vincin, vai mieluummin Euroopan joet ja linnut? Euroopan keskuspankki (EKP) on avannut koko euroalueen asukkaille verkkokyselyn, jossa voi kertoa mielipiteensä uusien euroseteleiden ulkoasusta. Kysely on avoinna 21. syyskuuta 2026 asti.

EKP esittelee yhteensä kymmenen finalistiluonnosta, jotka jakautuvat kahteen teemaan: ”Eurooppalainen kulttuuri” sekä ”Joet ja linnut”. Uudistuksen tavoitteena on tehdä seteleistä entistä turvallisempia, helpommin tunnistettavia ja samalla kuvastaa paremmin Euroopan yhteisiä arvoja ja monimuotoisuutta. Nykyiset eurosetelit otettiin käyttöön vuonna 2002, joten kyseessä on niiden ensimmäinen kokonaisuudistus.

Kun kansalaisten mielipiteet on kerätty, EKP neuvosto valitsee lopullisen mallin vuoden 2026 loppuun mennessä. Uudet setelit eivät kuitenkaan tule käyttöön vielä heti, sillä niiden valmistelu, testaus ja tuotanto vievät useita vuosia. Nykyiset eurosetelit säilyvät täysin käyttökelpoisina myös uudistuksen jälkeen.

Suomalainen graafikko Ville Tietäväinen on tehnyt ehdotuksen uusiksi seteleiksi. Hänen ehdotuksensa voi katsoa Euroopan keskuspankin uusien setelien sivulla, URL-osoite alla. Tämän sivun kuvat esittävät yhtä toimituskuntamme suosikkisarjoista, jonka on suunnitellut Jan Robert Dünnweller. Äänestä täällä ennen 21. syyskuuta 2026.

<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2026/html/ecb.pr260723~c2d43f9170.en.html>
Kuvat:
Copyright 2026, Euroopan keskuspankki
Lähde: Euroopan keskuspankki (EKP), tiedote

UUTISET

Säynätsalon kunnantalossa vierailee 3000 arkkitehtuurin ystävää joka vuosi

Alvar Aalto (1898–1976) tunnetaan yhtenä modernin arkkitehtuurin merkittävimmistä vaikuttajista. Hänen rakennuksissaan korostuvat luonnonmateriaalit, valo, toimivuus ja ihmisläheisyys – piirteet, jotka ovat tehneet suomalaisesta arkkitehtuurista tunnetun maailmanlaajuisesti. Unescon päätös on merkittävä kulttuurinen tunnustus Suomelle. Samalla se velvoittaa vaalimaan kohteita tuleville sukupolville ja vahvistaa Suomen asemaa kansainvälisen kulttuurimatkailun kohteena. Lähde: UNESCO World Heritage Centre, The Architecture of Alvar Aalto – A Human Dimension to the Modern Movement, heinäkuu 2026

TEKOÄLY

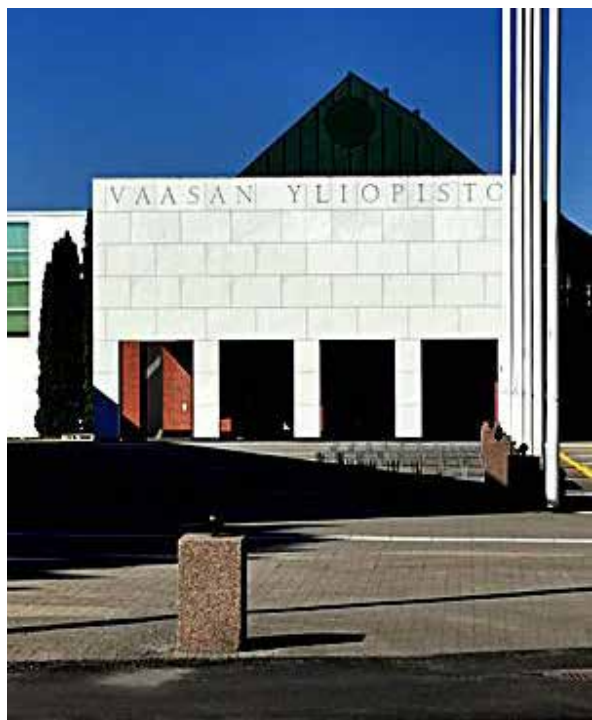
TEKOÄLY EU julkaisi uuden AI-varoitusmerkin – näin deepfake paljastuu sekunnissa

Peruskuvake AI	Kun tekoäly osallistui syvävääreennetyin sisältöön (kuva, ääni, video) tai julkaistun tekstin luomiseen tai kun mukautettu teksti tunniste tai interaktiivinen toinen kerros otetaan käyttöön	Syvävääreennösvideo, jossa on tekstimerkintä "voices generated with" ja sen jälkeen peruskuvake
Täysin tekoälyn avulla tuotettu AI GENERATED	Kun tekoäly luo koko syvävääreennetyin sisältöön (kuva, ääni, video) tai tekstin täysin ilman ihmisen luomia elementtejä tai ihmisen toimituksellista valvontaa (kehotusten lisäksi)	Täysin tekoälyn tuottamat syvävääreennetyt videot poliitikkojen tai kuvitteellisten tapahtumien kanssa Täysin tekoälyn perustuva musiikki tai taide* Tekoälyn tuottamat uutistivistelmät
Osittain tekoälyä hyödyntävä AI MODIFIED	Kun olemassa olevaa ihmisen tekemää sisältöä muutettiin osittain tekoälyn avulla, siitä tehtiin syvävääreennös tai teksti yleistä etua koskeissa asioissa	Aidon valokuvan kasvot vaihdetaan tekoälyä käyttävän poliitikon kasvoihin Autenttiset valokuvat tyhjistä asunnosta on kalustettu tekoälyn avulla

Euroopan unioni ottaa historiallisen askeleen tekoälyn läpinäkyvyyden suhteen. Uudet viralliset AI-ikonit tulevat pian näkymään kaikkialla – uutisissa, somessa ja videoissa – ja niiden

VAASAN YLIOPISTO

**Kun kriisi iskee,
Suomi saattaa tarvita
vapaaehtoisiaan – Vaasa
johtaa merkittävää
tutkimusta**

Mitä tapahtuu, kun yhteiskuntaa järkyttää vakava kriisi? Silloin ei ole vain viranomais-ten oltava valmiita. Tuhannet vapaaehtoiset ja yhdistykset voivat muodostua ratkaisevaksi resurssiksi.

Nyt niiden merkitystä tutkitaan uudessa kansallisessa tutkimushankkeessa, jota johtaa Vaasan yliopisto. KAMUT-hanke on saanut tilauksen pääministerin kanslian toimesta, ja se analysoi, miten kansalaisjärjestöt voivat edistää Suomen kattavaa turvallisuus- ja kriisivalmiutta. Tutkimuskonsortioon kuuluvat Vaasan yliopisto, Laurean ammattikorkeakoulu, VTT, Pellervon taloustutkimusinstituutti PTT ja Lapin yliopisto. Tutkijat haluavat muun muassa selvittää, milloin organisaatiot voivat auttaa viranomaisia, miten heidän valmiutensa toimii ja mitä resursseja on todellisuudessa käytettävissä kriisin aikana. Organisaatioiden ponnistelujen taloudellinen arvo on myös arvioitava. Tärkeä kysymys on myös laki: millaisia mahdollisuuksia ja rajoituksia perustuslaki asettaa kansalaisjärjestöjen osallistumiselle? Projektii yhdistää dokumenttitutkimukset, haastattelut, kyselyt ja työpajat. Tuloksia voidaan käyttää, kun Suomi kehittää valmiuttaan tuleviin häiriöihin ja kriiseihin. Projektii alkoi kesäkuussa 2026 ja jatkuu kesäkuuhun 2027 asti. Työtä johtaa tutkimusjohtaja Petri Uusikylä Vaasan yliopistossa. Aika ja paikka: Tutkimushanke toteutetaan valtakunnallisesti kesäkuusta 2026 kesäkuuhun 2027, ja Vaasan yliopisto toimii koordinaattorina.

Lähde: Vaasan yliopisto

VAASAN YLIOPISTO

Voiko peli auttaa Suomea selviytymään seuraavasta kriisistä? Kyllä – ainakin tämä on ajatus uuden yhteistyön

taustalla Vaasan yliopiston ja Maanpuolustuskorkeakoulun välillä

12. elokuuta yliopistojen rehtorit allekirjoittivat yhteistyösopimuksen Vaasassa. Tavoitteena on pitkäaikainen yhteistyö tutkimuksessa, koulutuksessa sekä kansallisten ja kansainvälisten verkostojen kehittämisessä.

Ensimmäinen konkreettinen projekti on nimeltään T-REX – Training, Research and Exercise. Kyse on peli- ja koulutusympäristön kehittämisestä, jossa erilaisia kriisejä ja häiriöitä voidaan simuloida. Opiskelijoiden, tutkijoiden ja päätöksentekijöiden tulisi voida harjoitella päätöksentekoa, kun tilanne muuttuu nopeasti ja tieto on puutteellista. Kyse ei siis ole tietokonepeleistä viihteen vuoksi. Pelejä ja simulaatioita käytetään edistyneinä työkaluina strategioiden testaamiseen, heikkojen lenkkien havaitsemiseen ja eri päätösten seurausten selvittämiseen.

Maanpuolustuskorkeakoulu tarjoaa pääasiassa tietoa puolustuksesta, sotapeleistä ja sotilassimulaatioista. Vaasan yliopistolla on vahva asiantuntemus muun muassa resilienssissä, valmiudessa, johtajuudessa, taloudessa ja teknologiassa. T-REX:iä voidaan käyttää myös Vaasan yliopiston uudessa kansainvälisessä maisteriohjelmassa Preparedness and Resilience, joka alkaa syksyllä 2026.

Yhteistyö tiivistyy syksyn aikana, ja pitkän aikavälin tavoitteena on kansainvälinen tutkimus- ja koulutusverkosto. Aika ja paikka: Yhteistyösopimus allekirjoitettiin Vaasassa 12. elokuuta 2026. T-REX-työ jatkuu syksyllä 2026 ja sen jälkeen. Lähde: Vaasan yliopisto, 14.8.2026.

TAMPEREEN YLIOPISTO

Unohda kallis biologinen ikätesti? Vaaka ja mittanauha voivat kertoa enemmän

Kuva: Sari Laapotti/Tampereen yliopisto

Voiko terveydentilan tulevaisuutta arvioida ilman kallista laboratoriotestiä? Tampereen yliopiston tutkimuksen mukaan yllättävän paljon tietoa saa edelleen varsin arkisilla välineillä.

Tutkimuksessa painoindeksi, vyötärön ympäryys, tupakointi ja alkoholinkäyttö ennustivat keski-ikäisten myöhempää sairastavuutta paremmin kuin tutkimuksessa mukana olleet epigeneettiset biologisen iän mittarit.

Epigeneettisillä niin sanotuilla biologisilla kelloilla pyritään arvioimaan, kuinka vanhoja ihmisen solujen ja kudosten biologiset ominaisuudet ovat. Niitä tarjotaan nykyisin myös kuluttajille, ja testit voivat maksaa satoja euroja.

Tutkimuksessa hyödynnettiin laajaa LASERI-seurantatutkimusta. Mukana oli 1108 henkilöä, jotka olivat tutkimuksen alkaessa 34–49-vuotiaita ja joita seurattiin 7–9 vuoden ajan.

Tutkijoiden viesti on varsin maanläheinen: ennen

kuin maksaa hienolta kuulostavasta biologisen iän mittauksesta, kannattaa ehkä katsoa painoa, vyötäröä ja omia elintapoja.

Lähde: Tampereen yliopisto, 18.8.2026

TURUN YLIOPISTO

**Punkkipankissa jo 20 000
ötökkää – loppukesä voi tuoda yllätyksiä**

Suomalaiset ovat lähettäneet tutkijoille jo 20 000 puutiaista. Turun yliopiston Punkki-pankki-keräys jatkuu vuoden loppuun, mutta loppukesällä tutkijoita kiinnostavat erityisesti Suomessa harvinaisemmat puutiaislajit.

Katseet kohdistuvat muun muassa Hyalomma-suvun puutiaisiin sekä Dermacentor reticulatus-lajiin. Hyalomma-puutiaisia kulkeutuu Suomeen esimerkiksi muuttolintujen mukana. Lämpiminä kesinä yksilöt voivat selviytyä pidemmälle kehityksessään. Aikuisia Hyalomma-yksilöitä havaittiin Helsingissä ensimmäisen kerran kesällä 2024.

Tavallisten puutiaisten kausi jatkuu pitkälle syksyyn, ja määrät ovat usein suurimmillaan elosyyskuussa. Siksi myös loppukesän löydöillä on tutkijoille merkitystä.

Puutiaisen voi lähettää tutkimukseen Punkkipankin ohjeiden mukaisesti. Pieni otus voi näin päätyä tutkijan työpöydälle – eikä vain omaan sukkaan.

Lähde: Turun yliopisto, 13.8.2026.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Kävelyvauhti paljastaa yllättävän paljon – ripeät seniorit liikkuvat enemmän

Reipas askel näyttää kulkevan käsi kädessä aktiivisemmän arjen kanssa. Jyväskylän yliopiston tutkimuksessa seurattiin noin 300ä kotona asuvaa 75–85-vuotiasta neljän vuoden ajan. Tulokset osoittivat, että fyysisen aktiivisuuden energiankulutus väheni seurannan aikana keskimäärin noin 17 prosenttia. Tutkijat havaitsivat myös yhteyden kävelynopeuden ja arkiaktiivisuuden välillä: nopeammin kävelevät olivat keskimäärin aktiivisempia kuin hitaammin liikkuvat.

Kävelynopeus voi siis olla yksinkertainen toimintakyvyn mittari, vaikka se ei yksin kerro koko totuutta. Myös ympäristö vaikuttaa siihen, kuinka helposti ihminen liikkuu.

Tutkimuksessa aktiivisuutta mitattiin kehoon kiinnitetyillä sensoreilla sekä sykkeen avulla. Sykemittaus voi paljastaa myös esimerkiksi kantamisen ja nostamisen kaltaista tekemistä, joka ei aina näy tavallisessa liikeanturissa.

Lähde: Jyväskylän yliopisto, 25.8.2026.

MAUKASTA JA TERVEELLISTÄ

TYRNI

Tyrni – Maailman terveellisin marja

kasvava piikikäs pensas, on todellinen luonnon oma superfood. Vaikka se ei ole yhtä suosittu kuin monet muut kotimaiset marjat, se on varsinainen vitamiinipommi, jonka terveysvaikutukset ovat hämmästyttäviä.

Tyrnin historia juontaa juurensa kauas Aasiaan, missä sitä on pitkään pidetty arvokkaana lääkekasvina. Vaikka tyrniä syödään Suomessa määrällisesti vähän, se on hiljalleen vakiinnuttanut asemansa yhtenä terveellisimmistä marjoista maailmassa.

Piikikäs mutta hyödyllinen

Tyrni (*Hippophae rhamnoides*) on kotoisin Aasiasta, ja se on ollut tärkeä osa perinteistä lääketiedettä Kiinassa ja Venäjällä. Suomessa tyrni kasvaa luonnonvaraisena lähinnä Pohjanlahden rannikoilla, missä se kukoistaa kivikkoisilla ja aurinkoisilla alueilla. Tyrni on kaksikotinen kasvi, eli hede- ja emikukat sijaitsevat eri yksilöissä, mikä tarkoittaa, että marjoja tuottavien pensaiden läheisyydessä on oltava hedepensaita pölytyksen onnistumiseksi.

Tyrni on sitkeä ja vaatii runsaasti valoa kasvaakseen, mutta se ei ole vaativa ravinteiden suhteen. Sen juurinytystyissä elävät bakteerit sitovat ilmasta typpeä, mikä auttaa pensasta selviytymään karuissa olosuhteissa. Tämä tekee tyrnistä erinomaisen kasvin muun muassa eroosioherkkien rinteiden maaperän sitomiseen.

Tyrnin ravintoarvot – Todellinen Terveyspommi

Tyrni on tunnettu erityisen korkeasta C-vitamiinipitoisuudestaan. Sadasta grammasta tyrniä saa jopa 10-20 appelsiinin verran C-vitamiinia, mikä tekee siitä yhden tehokkaimmista C-vitamiinin lähteistä. Tyrnin terveyshyödyt eivät kuitenkaan rajoitu vain tähän; se sisältää myös runsaasti monitydyttymättömiä rasvahappoja, jotka ovat elintärkeitä sydämen ja verisuoniston hyvinvoinnille.

Tyrniöljy, joka saadaan marjan siemenistä ja kuorista, on erityisen ravitsevaa. Se sisältää runsaasti E-vitamiinia, joka on tärkeä antioksidantti. Tyrniöljyn on todettu alentavan sekä kokonaiskolesterolia että LDL-kolesterolia, mikä tekee siitä hyvän lisän sydän-terveyttä edistävään ruokavalioon. Lisäksi tyrnissä on monipuolinen vitamiinivalikoima, mukaan lukien A- ja B-ryhmän vitamiineja, sekä mineraaleja kuten kaliumia, magnesiumia ja rautaa.

Tyrni ruokapöydässä – Monipuoliset käyttötavat

Vaikka tyrnimarjat tunnetaan terveysvaikutuksistaan, niiden käyttö kotikeittiössä on edelleen melko

vähäistä. Tyrnin kirpeä maku voi olla haastava monelle, mutta oikein käsiteltynä siitä saa monipuolisen raaka-aineen niin makeisiin kuin suolaisiin ruokiin. Perinteisin tapa käyttää tyrniä on puristaa siitä mehua, mutta myös kuoret ja siemenet kannattaa hyödyntää. Kuoret sisältävät runsaasti kuitua, ja jäljelle jäänyt osa mehustamisen jälkeen voidaan sekoittaa esimerkiksi leipätaikinaan tai puuroon.

Tyrnin kirpeä maku sopii erinomaisesti yhteen makeiden hedelmien, kuten omenan tai persikan kanssa. Sitä voi käyttää hillojen ja marmeladien valmistukseen, tai sekoittaa smoothieihin tuomaan lisäpotkua. Lisäksi tyrnistä valmistettu jauhe on helppo lisätä välipaloihin, jogurtteihin tai pirtelöihin tuomaan ravintoaineita päivän mittaan. Erityisesti riistarukien kanssa tyrni on erinomainen makupari, ja sen voimakas aromi täydentää hyvin täyteläisiä makuja.

Tyrnin ainutlaatuisuus

Vaikka tyrniä ei syödä suuria määriä, sen vaikutus terveyteen on merkittävä. Tyrnin marjojen ravinteet kehittyvät pitkän kasvukauden aikana, mikä tekee niistä erityisen arvokkaita. Tyrnin C-vitamiini- ja antioksidanttipitoisuus tekevät siitä marjan, joka ei ole vain herkullinen lisä ruokavalioon, vaan myös todellinen terveyspommi. Maailman terveellisin marja – titeli, joka on tyrnille ansaittu.

Vaikka tyrnin poimiminen ja käyttö saattaa vaatia hieman enemmän vaivannäköä kuin muiden marjojen, sen hyödyt ovat vaivan arvoisia. Se on marja, joka tarjoaa paljon enemmän kuin pelkän suupalan – se on luonnon oma apteekki, täynnä voimaa ja vitalisuutta, joka auttaa ylläpitämään terveyttä ja hyvinvointia. Olipa se sitten osana aamupalaa, välipalaa tai illallista, tyrni on marja, joka ansaitsee paikkansa ruokapöydässäsi.

ILMASTONMUUTOS

KLI-FI-KIRJALLISUUS

”Entä jos” – Maja Lunden ”Sininen” maalaa pelottavan läheisen tulevaisuuden, jossa Etelä-Eurooppa palaa ja janoaa

Espanjalaiset pakenevat pohjoiseen. Bordeauxista on tullut pakolaisleiri. Eikä vettä ole tarpeeksi meille kaikille. Maja Lunden romaani "Blue" on ilmastofiktio mestarillinen varoitushuuto – ja se tuntuu ajankohtaisemmalta kuin koskaan.

Maja Lunde – norjalainen, joka järjestytti maailmaa

Maja Lunde on norjalainen kirjailija, käsikirjoittaja ja lastenkirjailija, joka asuu Oslossa. Hänen läpimurtonsa aikuiskirjailijana tapahtui kansainvälisesti menestyneessä romaanissa "The History of Bees" (2015), joka myi Norjassa 150 000 kappaletta ja Saksassa jopa 400 000 kappaletta. Tämä oli alku yhdelle pohjoismaisen kirjallisuuden kunnianhimoisimmista projekteista: The Climate Quartet – neljä romaania, jotka kuvaavat ilmastomuutoksen seurauksia ihmiskunnalle eri näkökulmista.

"Blå" on kvartetin toinen osa ja julkaistiin vuonna 2017 norjaksi. Lunde on kirjoittanut käsikirjoituksia elokuviin ja televisioon sekä julkaissut useita kirjoja lapsille ja nuorille, mukaan lukien sarjat The World's Best Gang ja Battle. Mutta juuri Climate Quartet on nostanut hänet Skandinavian luetuimpien ja arvostetuimpien nykykirjailijoiden joukkoon.

Mitä kli-fi on – ja miksi sillä on merkitystä?

"Kli-fi" – ilmastofiktio – on kirjallisuuden genre, joka on kasvanut räjähdysmäisesti 2000-luvulla. Se kuvaa ilmastomuutoksen seurauksia yksilöille, yhteisöille ja ekosysteemeille usein lähitulevaisuudessa, joka tuntuu epämiellyttävän uskottavalta. Toisin kuin klassinen tieteiskirjallisuus, -fi harvoin kertoo avaruudesta tai roboteista – se kertoo meistä, tästä hetkestä, huomisesta.

Genressä on edelläkävijöitä kuten Barbara Kingsolverin "Flight Behaviour", Richard Powerin "The Overstory" (Pulitzer-palkinto 2019) ja Margaret

Maja Lunde 2023
Amrei-Marie
Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0

Atwoodin "MaddAddam"-trilogia. Mutta Lunde on antanut genrelle välittömän, inhimillisen kasvot – ja kerronnallisen äänen, joka ulottuu ilmastoon sitoutuneen kirjakerhon ulkopuolelle laajalle yleisölle.

Juoni: 2041 – Etelä-Euroopassa palaa

Blue kerrotaan kahdessa aikakaudessa. Nykyhetkessä – vuonna 2017 – lukija seuraa Signea, ympäristöaktivistia ja yksinmerimiestä, joka palaa kotikaupunkiinsa järjestämään mielenosoituksen. Hänen kotikaupunkinsa on muuttunut, samoin ilmasto. Blåfonna-jäätikkö on sulamassa pois, samalla kun sitä leikataan vähitellen pois ja myydään yksinomaan ravintoloille. Liikeidean takana oleva mies on Signen lapsuudenrakas – ja romaani kantaa syvästi henkilökohtaista tarinaa petoksesta, rakkaudesta ja menetyksestä.

Samanaikaisessa tulevaisuuden suunnitelmassa – 2041 – Espanja ja Etelä-Ranska ovat muuttuneet aavikoiksi. Yhteiskunta hajoaa. Ihmiset pakenevat pohjoiseen. Pakolaisleirejä perustetaan ilmastopakolaisten tulvan käsittelemiseksi, mutta niiden resurssit vähenevät vähitellen kasvavan epätoivoisten pakolaisten paineen alla.

David ja hänen tyttärensä Lou ovat paenneet Bordeaux'hun sen jälkeen, kun heidän kotinsa tuhoutui kauheassa tulipalossa. He toivovat löytävänsä Davidin vaimon Annan ja vastasyntyneen pojan Augustin, joista he ovat eronneet. David kamppailee ollakseen vahva tyttärensä vuoksi, kun pakolaisleirin tarvikkeet alkavat loppua. Ainoa asia, joka pitää heidät pinnalla kauheassa kuumuudessa ja kuivuudessa, on hylätty purjevene, jonka he löysivät läheltä ja jonka kyydissä oli norjalaisia tavaroita.

David ja Lou – isä ja tytär maailmaa vastaan

David on mies, joka tuntee itsensä liian nuoreksi isäksi, mutta katastrofin olosuhteet ovat tehneet hänestä tyttärensä vastuullisen ankkurin. Romaani keskittyy ilmastomuutoksen todellisuuteen isän ja

tyttären silmin. David ei ole perinteisessä mielessä sankari – hän pelkää, epäilee itseään ja tekee virheitä. Juuri tämä tekee hänestä inhimillisesti uskottavan.

Lou on romaanin vahvin ääni – lapsi, joka kysyy aikuisten kysymyksiä ja joka näkee maailman selkeydellä, joka satuttaa. Hänen suhteensa isäänsä on romaanin emotionaalinen ydin.

Signe – vanhempi kamppailu, ikuinen kysymys

Romaani alkaa preesensissä, kun norjalainen iäkäs nainen lastaa purjeveneensä ja lähtee Norjasta. Signen kasvatustarina norjalaisen vuonon varrella sijaitsevassa kylässä osoittaa, kuinka jokea käytetään modernin yhteiskunnan rakentamiseen ja kuinka luonnonarvot lähes luonnostaan tulevat toissijaiseksi.

Signe edustaa sukupolvea, joka tiesi – taisteli, varoitti eikä tullut kuulluksi. Hänen tarinansa kertoo menetetyistä rakkaudesta, luonnon menetyksestä ja henkilökohtaisesta hinnasta, joka syntyy pakkomielleisenä oikeamielisen asian puolesta. Rinnakkainen tarina näyttää, että Signe lastaa veneensä ja lähtee liikkeelle – symbolinen käsittely, jonka merkitys vähitellen saa itsensä lukijan edetessä.

Kahden tarinan – vuosien 2017 ja 2041 – välinen yhteys paljastuu hitaasti ja taiteellisesti, tavalla, joka on tyyppistä Lunden rakenteelliselle taidolle.

Kuinka todennäköistä tämä oikeasti on?

Kivulias vastaus on: hyvin todennäköinen. YK:n ilmastoraportit ja kaikki ilmastotutkijat, jotka ovat ottaneet kantaa asiaan, varoittavat, että Etelä-Euroopassa lämpötila ja kuivuminen lisääntyy. Kesällä 2023 metsäpalot riehuivat Espanjassa, Kreikassa ja Etelä-Ranskassa tavalla, joka tuntui otetun dystooppisesta romaanista. Välimeren maat ovat jo kokeneet ennätyksellisiä kuivuuksia, massaevakuointeja ja vesipulaa, jotka aiheuttavat poliittisia konflikteja.

Lunde ei kirjoita spekulatiivisesti – hän kirjoittaa ekstrapolatiivisesti. Hän ottaa tieteellisiä ennusteita ja kysyy: jos tämä jatkuu, miltä vuosi 2041 näyttää? Vastaus on pelottavan lähellä nykyhetkeä.

"Sinisen" ilmastofiktio mestariteos

Verrattuna muihin kli-fi-klassikoihin "Blue" erottuu monella tapaa. On helppo kyllästyä ilmastokysymyksen mediavirtaan, tulla välinpitämättömäksi tai masentuneeksi. Siksi kirja kuten Blue on erityisen tärkeä. Se sisältää paljon pohdittavaa maan ilmastosta, mutta Maja Lunde välttää kaiken moraalisen saarnan tai syytelyn vihjeen.

Siinä missä Powerin "The Overstory" on ekologisesti ja älyllisesti syvälle sukeltava, Lunde on läheisesti inhimillinen. Missä Atwood on satiirinen ja dystooppinen, Lunde on lämmin ja surullinen. "Blue" on "entä jos" -tarina, joka elää pitkään kirjan lukemisen jälkeen.

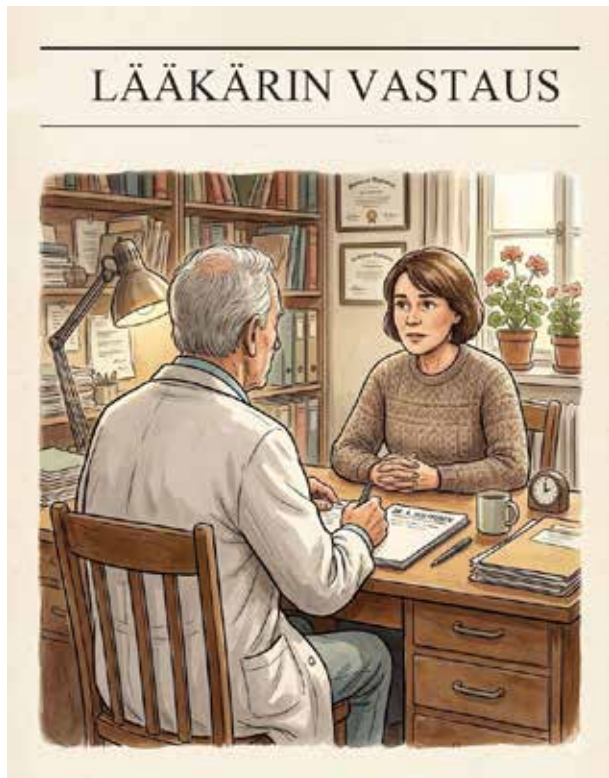
Siinä on ilmastofiktio vahvuus parhaimmillaan: ei pelästyttää passiivisuutta, vaan ottaa huomioon oivallus empatian kautta.

Maja Lunde: "Sininen". Luonto ja kulttuuri, 2018. Käännös: Lotta Eklund.

TERVEYS

LÄÄKÄRI VASTAA

Hemolyyttinen anemia

Kysymys: Kerrotaan, että Norjan kuningas Harald V, joka surullisesti menehtyi viime perjantaina, kärsi harvinaisesta veritautista nimeltä hemolyyttinen anemia. Voitteko kertoa minulle tästä sairaudesta?

Vastaus: Kun Norjan kuningasperhe ilmoitti, että kuningas Harald V kärsi harvinaisesta veritautista nimeltä hemolyyttinen anemia, monet halusivat tietää tästä sairaudesta lisää. Mutta mitä tämä diagnoosi oikeastaan tarkoittaa?

Hemolyyttinen anemia tarkoittaa, että punasolut – jotka normaalisti elävät noin 120 päivää – hajoavat ennenaikaisesti. Keholla ei ole aikaa korvata niitä samalla nopeudella, mikä johtaa anemiaan. Syy voi olla perinnöllinen, kuten tietyissä entsyymi- tai kalvosairauksissa, tai hankittu, esimerkiksi autoimmuunireaktioiden kautta, joissa kehon oma immuunijärjestelmä hyökkää verisoluja vastaan. Joskus infektiot, lääkkeet tai tietyt sairaudet voivat laukaista tilan.

Tauti on harvinainen. Autoimmuunihemolyyttinen anemia vaikuttaa vain harvoin henkilöihin sadaa tuhatta asukasta kohden vuosittain. Suomessa näemme ehkä muutaman sadan tapauksen vuodessa. Se voi esiintyä missä iäs-

sä tahansa, mutta yleisempää vanhuksilla ja muita autoimmuunisairauksia sairastavilla henkilöillä.

Tyypillisiä oireita ovat väsymys, kalpeus, sydämentykytykset ja hengenahdistus – merkkejä siitä, että veri ei kanna tarpeeksi happea. Kun verisolut hajoavat, vapautuu myös bilirubiinia, mikä voi aiheuttaa ihon ja silmien kellastumista (icterus) sekä tummaa virtsaa. Vaikeissa tapauksissa perna voi suurentua ja kuumetta tai selkäkipua esiintyä.

Hoito riippuu syystä. Autoimmuunimuodossa käytetään usein kortisonia tai muita immuunijärjestelmää heikentäviä lääkkeitä. Joissain tapauksissa verensiirto voi olla tarpeen, ja jos perna on voimakkaasti mukana, se voidaan poistaa kirurgisesti. Ennuste vaihtelee – monet potilaat vakautuvat hoidon myötä, mutta tauti vaatii huolellista seurantaa.

Hemolyyttinen anemia ei siis ole tavallinen anemia, vaan monimutkainen sairaus, jossa kehon omat mekanismit poikkeavat. Kuningas Harald V:n taistelu sitä vastaan osoittaa, kuinka harvinaiset diagnoosit voivat vaikuttaa kehen tahansa – ja kuinka lääketieteellinen tutkimus parantaa näiden harvinaisten mutta vakavien sairauksien hoitoa.

Lähde: Norwegian Health Informatics, Läkartidningen, WHO:n hematologisten sairauksien luokitus.

VYÖRUUSUROKOTETUTKIMUS

Yli 10 000 suomalaista

mukana – voiko

vyöruusurokote suojata myös muistia?

Ett stort finländskt forskningsexperiment tar fart. Redan har över 10 000 personer genomfört det första besöket i FinDementia-studien, som undersöker en högtintressant fråga: kan vaccin mot bältros minska risken för demenssjukdomar?

Studien startade våren 2026 och genomförs runt om i Finland. Målet är att rekrytera omkring 33 000 personer som fyllt 76 år. Hälsan följs sedan under lång tid genom nationella hälsoregister. Just nu finns dessutom över 6 000 kommande besök bokade.

Deltagarna lottas till olika grupper. Tre av fyra får bältrosvaccinet Shingrix och en fjärdedel får ett placebo. Varken deltagarna eller forskarna vet under studien vem som fått vilket preparat. På så sätt försöker forskarna få ett så tillförlitligt svar som möjligt.

Tidigare observationer har antytt att bältrosvaccination kan vara förknippad med lägre risk för demens, men det är ännu inte bevisat att vaccinet förebygger demens. FinDementia är utformat för att kunna ge ett betydligt starkare vetenskapligt svar.

Forskarna följer även bland annat Parkinsons sjukdom, ALS, depression, hjärt-kärlhändelser, minnesfunktion och livskvalitet. De första resultaten väntas omkring 2030.

Källa: FVR – Suomen rokotetutkimus

VESIROKKOROKOTUS

Vesirokko saa uuden vastustajan – aikuisille maksuton rokotus

Vesirokkoa pidetään usein harmillisena lastentautina, mutta aikuisena sairastettu tauti voi olla huomattavasti rajumpi. Nyt Suomessa vahvistetaan myös aikuisten suoja. 1. elokuuta 2026 alkaen vesirokkorokotetta tarjotaan kansallisen rokotusohjelman kautta aikuisille, joilla ei ole suoja sairastetun taudin tai aiempien rokotusten perusteella.

Rokote tarjotaan vuonna 2005 tai sitä ennen syntyneille, jotka eivät ole sairastaneet vesirokkoa eivätkä saaneet rokotusta. Rokote on maksuton ja vapaaehtoinen. Erityisen tärkeää suoja on henkilöille, joille ollaan aloittamassa voimakkaasti immuunipuolustusta heikentävää hoitoa, raskautta suunnitteleville sekä terveydenhuollon työntekijöille.

Vesirokko voi harvinaisissa tapauksissa aiheuttaa vakavia jälkitauteja, kuten keuhko- tai aivotulehduksen. Hyvinvointialueet vastaavat rokotusten käytännön järjestämisestä ja tiedottavat rokotuspaikoista.

Aika ja paikka: 1.8.2026 alkaen, rokotuspaikat ja käytännön järjestelyt ilmoittaa oma hyvinvointialue. Lähde: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL).

HEPATIITTI C

C-hepatiitti on väistymässä

– Suomi etenee kohti historiallista tavoitetta

Vielä muutama vuosi sitten C-hepatiitti oli monelle hiljainen mutta vakava uhka. Nyt kehitys näyttää valoisammalta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) mukaan testaukseen ja hoitoon pääsy on parantunut selvästi, ja Suomi etenee hyvää vauhtia kohti tavoitetta poistaa C-hepatiitti merkittävänä kansanterveysongelmana vuoteen 2030 mennessä.

C-hepatiitti leviää veren välityksellä, yleisimmin yhteisten pistovälineiden kautta. Tauti voi pysyä oireettomana vuosia, mutta hoitamattomana se voi johtaa maksakirroosiin tai maksasyöpään. Nykyiset lääkkeet ovat kuitenkin erittäin tehokkaita: yli 95 prosenttia potilaista paranee muutaman kuukauden hoidolla.

Suomi panostaa nyt erityisesti matalan kynnyksen testaukseen, nopeisiin diagnostiikkamenetelmiin ja hoidon helpompaan saatavuuteen. Vuosille 2025–2027 on varattu yli 13 miljoonaa euroa C-hepatiitin torjuntaan ja hoidon kehittämiseen.

Myös WHO pitää kehitystä rohkaisevana, vaikka muistuttaa, että tartunnan saaneiden tavoittaminen ja testaaminen ovat edelleen ratkaisevan tärkeitä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Aika ja paikka: THL:n tiedote julkaistiin elokuussa 2026. Toimenpiteet koskevat koko Suomea.

Lähde: THL, sosiaali- ja terveysministeriö

OPISKELIJAT

Nuorten terveydenhuolto ottaa digiloikan – apua oikeaan aikaan

HELSINKI, 12.8.2026. Toisen asteen opiskelijoiden terveydenhuolto uudistuu tänä syksynä. Kaikki uudet lukioden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijat täyttävät opintojen alussa digitaalisen terveyskyselyn.

Tavoitteena on yksinkertainen mutta tärkeä asia: oikeanlainen apu oikeaan aikaan. Kyselyn avulla opiskelija voi tunnistaa ja sanoittaa omia tuen tarpeitaan, ja opiskeluterveydenhuolto voi kohdentaa palveluja paremmin.

Oppivelvollisuusikäisille kuuluu edelleen terveystarkastus viimeistään sinä vuonna, kun opiskelija täyttää 18 vuotta. Jos kysely osoittaa tuen tarvetta, tarkastus voidaan tehdä jo ensimmäisen opiskeluvuoden aikana. Täysi-ikäisille opiskelijoille on oma digitaalinen kysely, jonka perusteella tarkastus järjestetään tarpeen mukaan.

Vuonna 2027 uudistus tuo myös armeijan kutsuntoihin liittyvän terveystarkastuksen osaksi opiskeluterveydenhuoltoa. Erillisestä Puolustusvoimien terveyskyselystä luovutaan. Opiskelijan ei siis tarvitse antaa samoja tietoja kahteen kertaan.

Kysely toimii Omaolo-palvelussa, ja keskeiset tiedot tallentuvat Kanta-palveluihin. Koko maan yhtenäinen tieto auttaa myös THL:ää seuraamaan nuorten hyvinvointia ja kehittämään palveluja.

TAPAHTUMAT

TÄNÄÄN

METEORIIHI

**Avaruuskivi muovasi mai-
seman – Meteoriihi auki
tänään klo 12-16**

Näyttely kertoo yli 520 miljoonaa vuotta vanhasta kraatterista – meteoriitin iskusta nykypäivän viljelymaisemaan ja Natura 2000 -alueeseen. Paikalta löytyvät observatorio, lintutorni, harvinaisia meteoriittejä, maatalouskoneita ja kahvila vanhassa riihiympäristössä. Aurinkokuntamalli ja kraatterimalli havainnollistavat avaruuden ihmeitä.

Tule kokemaan, kuinka taivas ja maa kohtaavat!

Lähde: <http://www.meteor.fi>

ISONKYRÖN VANHA KIRKKO

**Ainutlaatuiset seinä-
maalaukset avautuvat
tänään – astu
500-vuotiaaseen
ihmeeseen Isossakyrössä!**

Tänään sunnuntai 30 elokuuta 2026 klo 11–16 Isonkyrön Vanha kirkko (Museotie 3) avaa ovensa opastetulle tutustumiselle. Monivuotisen remontin jälkeen keskiaikainen harmaakivikirkko houkuttelee jälleen. Si-sällä odottavat uniikit 1560-luvun raamatulliset seinämaalaukset – yli sata kuvaa, jotka kertovat Vanhan ja Uuden testamentin tarinoita. Kirkon historia ulottuu 1300-luvulle.

Isonkyrön Opaskerhon opas on paikalla. Sisäänpääsy 8 euroa (alle 12-vuotiaat ilmaisek-si), käteismaksu. Tunnelmallinen matka menneisyyteen odottaa!

Lähde: events.osterbotten.fi

VÖRÅ KONSTKLUBB

**Paikalliset taiteilijat
loistavat – Vöyrin
taideklubin näyttely täyttää**

gallerian!

I DAG söndag 30 augusti 2026 kl. 9–21 kan du besöka Vörå Konstklubb's medlemsutställ-ning på Galleri Campus, Vöråvägen 305, Vörå (Norrvalle). Utställningen är öppen varje dag 1–31 augusti samma tider. Här visas verk av tio lokala konstnärer, bland andra Pernilla Backman, Leila Bergman, Anne Häggblom och Tessa Valla. Den gratis utställningen ger en fin chans att uppleva mångfalden i Vörå's konstliv i en stämningsfull miljö. Kom och inspireras – dörarna är öppna sent på kvällen!

Källa: events.osterbotten.fi

SYYSKUU

SUNDOM

**Sundom muuttuu lau-
taina 5.9 löytöretkeilijän
paratiisiksi**

Kaivataanko kotiin hieman vintagea, lastenvaatteita, huonekaluja tai muuta mukavaa – ja mieluiten edullisesti? Sundomin Kirppisralli tarjoaa siihen mainion mahdollisuuden. Lauantaina 5. syyskuuta koko kylä täyttyy kirppismyyjistä, ja ostajat voivat suunnistaa myyntipaikalta toiselle uuden sähköisen kartan avulla. Nuorisoseuran pihalla järjestetään lisäksi takakonttikirppis. Tarjolla on myös kahvia, vohveleita, virvokkeita ja grillimakkaraa. Vierailijoille on pysäköintitilaa jalkapallokentän pysäköintialueella.

Aika ja paikka: lauantai 5.9.2026 klo 11–15, Sundom, Vaasa.

Lähde: Sundomin Kirppisralli.

RITZ

**Wärtsilä House Band tuo
klassisen rockin rytmit Rit-
zin lavalle 5.9.26**

Vaasan kulttuuritila Ritzissä kuullaan syyskuun alussa paikallista rock-osaamista, kun The Wärtsilä House Band nousee lavalle klassisen rockin merkeissä. Konsertti järjestetään lauantaina 5. syyskuuta 2026 klo 18–20. Liput maksavat 28 euroa. Yhtye lupaa illan täynnä tuttuja ja rakastettuja rock-klassikoita, joissa kitarat ulisevat ja rytmit jyttyttävät. Paikka on nostalgisen elokuvateatterin muuntunut kulttuurinäyttämö Kirkkopuistikolla. Jos rockin kulta-ajat kutkuttavat ja haluat viettää illan hyvässä seu-rassa ilman turhia kikkailuja, tämä keikka sopii hyvin. Viitetiedot: ritz.fi.

**BOTNIA INDUSTRIAL DAY
Teollisuuden jättimäiset
investoinnit tuovat Vaasaan
uuden teollisuustapahtu-
man – Botnia Industrial
Day 8.9.2026 kutsuu mu-
kaan kasvun ytimeen!**

Pohjanmaa kuohuu teollisuuden voimaa. Satojen miljoonien eurojen datakeskusinvestoinnit ja energiaklusterin miljardilukon hankkeet muuttavat länsirannikkoa Suomen nopeimmin kasvavaksi teollisuusalueeksi. Nyt nämä mahdollisuudet kootaan yhteen kat-tojen alle: Botnia Industrial Day järjestetään tiistaina 8. syyskuuta 2026 Vaasan kaupun-gintalolla klo 9–17.

VAASAN KAUPUNGINTEATTERI

**Tinakenkätyttö – musikaali
Kaija Koon elämästä**

Romeo-näyttämöllä syttyy kantaesitys-musikaali Tinakenkätyttö. Kaija Koon elämästä ammentava teos yhdistää faktaa ja fiktiota, kasvua ja selviytymistä. Marco Bjurströmin ohjaus lupaa tuttuja hittejä, vahvoja tunteita ja näyttävää musikaalilolistoa – juuri sellais-ta, josta puhutaan vielä pitkään. Ensi-ilta 10.9.26

LAPUA

**Lapuan Kansainvälinen Ur-
kufestivaali: Suomen suu-
rimmat urut saavat maail-
mantähtiä**

LAPPO, 14. syyskuuta 2025 Noin joka toinen vuosi. Lapon tuomiokirkossa. Suomen suurimman kirkkourkun kanssa. Sitten se tapahtuu: Lappo Kansainvälinen Urkufestivaali. Esiintyvät urkutaiteilijat ovat maailman eliittiä. Järjestäjänä toimii Lappo Urkufestivaalijärjestys, joka ei varsinaisesti ker-sku sillä – mutta ne, jotka tietävät, tietävät. – Urut jylisevät ja kuiskaavat. Se on elämys, joka kestää aikaansa. Tarkista liput yhdistyksen verkkosivuilta. Ja ole nopea – paikkoja on rajoitetusti, äänimaailmaa on loputtomasti. Lähde: Bothnia Classic

LOKAKUU

KAUPUNGINORKESTERI

**Pepe Willberg 80 – suo-
malaisen musiikin leg-
enda saapuu Vaasaan
1.10.2026**

Motopark, Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0

Pepe Willberg täyttää tänä vuonna 80 vuotta, ja merkkipäivää juhlistetaan myös Vaasassa. Torstaina 1. lokakuuta 2026 kello 18 Vaasan kaupungintalon juhlasalissa kuullaan juhlakonsertti Elämältä kaiken sain.

Willbergin ura alkoi jo 1960-luvulla, joten lavalla on luvassa melkoinen aikamatka suomalaisen kevyen musiikin historiaan. Vaasan kaupunginorkesteria johtaa Satu Simola, ja Willbergin rinnalla esiintyvät Pete Nikkinen, Ako Kiiski, Leevi Leppänen och Lauri Schreck.

Ohjelmassa kuullaan tuttua musiikkia vuosikymmenten varrelta, ja iltaan kuuluu myös tarinoita pitkän uran vaiheista. 80 vuotta ja yli kuusi vuosikymmentä musiikkia – siinä on jo sellainen repertuaari, ettei illasta pitäisi aivan heti tulla pulaa laulettavista kappaleista.

Paikka: Vaasan kaupungintalo, Senaatin-
katu 1, Vaasa.

Aika: 1.10.2026 klo 18.00.

RITZ

**Michael Bleu ja Emma
Darling lämmittävät Ritzin
soulilla 2.10.26**

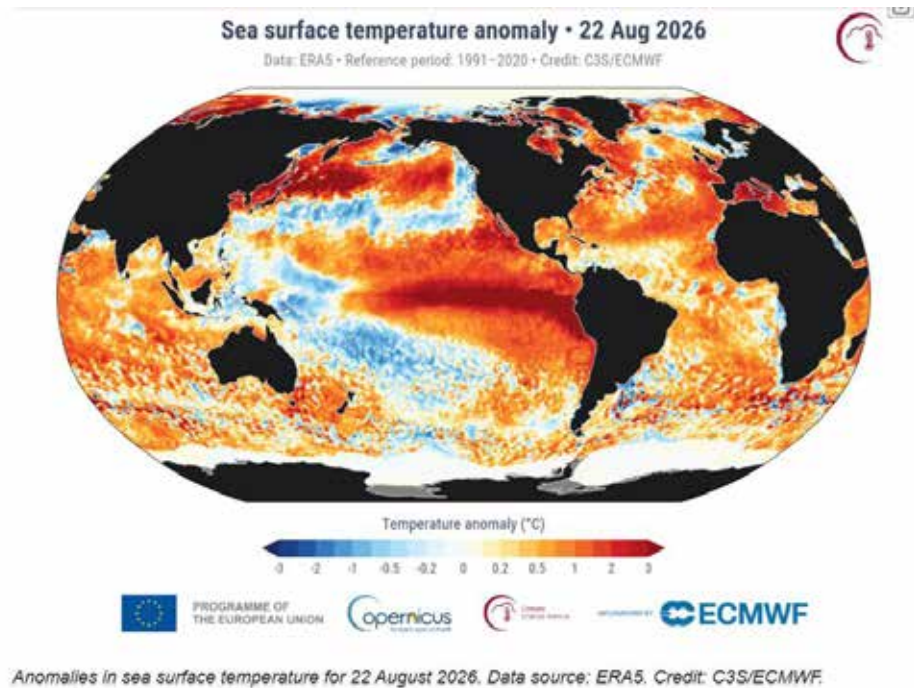

Vaasan oma soulääni Michael Bleu (Mikko

ILMASTONMUUTOS

MERIVESINEN LÄMPÖTILA

Maailman meret tekivät uuden lämpöennätyksen

Maailman meret ovat nyt kuumempia kuin koskaan mittaushistorian aikana. Copernicus-ilmastopalvelun mukaan maapallon jäätömän valtamerialueen keskimääräinen pintalämpötila nousi 21,1 asteeseen 22. elokuuta 2026. Edellinen ennätys, 21,09 astetta, mitattiin maaliskuussa 2024. Käytetty lämpötilasarja ulottuu vuoteen 1979.

Erityisen hälyttävää on ennätyksen ajankohta. Merien pintalämpötilat ovat tavallisesti korkeimmillaan maaliskuussa ja huhtikuussa, eivät elokuussa. Nyt uusi ennätys syntyi siis vuoden aikana, jolloin maailmanlaajuisen merialueen lämpötilan pitäisi olla jo laskusuunnassa. Myös aiempi elokuun ennätys, 20,98 astetta vuodelta 2023, jäi taakse.

Taustalla vaikuttaa vuosikymmeniä jatkunut ihmisen aiheuttama ilmaston lämpeneminen. Tilannetta voimistaa parhaillaan El Niño -ilmiö, joka kehittyy trooppisella Tyynellämerellä ja jonka odotetaan voimistuvan tulevina kuukausina.

ECMWF ilmastosta vastaava strategi-

nen johtaja Samantha Burgess pitää ennätystä selvänä varoitusmerkinä:

”Tämä ennätys on jälleen selvä merkki kasvavasta merien stressistä. El Niño lisää lämpöä järjestelmään, mutta se tapahtuu vuosikymmenten ihmisen aiheuttaman lämpenemisen päälle.”

Burgessin mukaan merellisten helleaaltojen päivien määrä maailmassa on jo yli kolminkertaistunut 1990-luvun alusta.

Lämpenevä meri voi kiihdyttää merenpinnan nousua, voimistaa rankkasateita ja joitakin myrskyjä sekä rasittaa meriluontoa. Lisäksi lämpimämpi meri sitoo hiilidioksidia tehottomammin.

Kysee ei siis ole vain yhdestä lämpimästä päivästä. Tutkijat seuraavat nyt tarkasti, jääkö ennätys hetkelliseksi vai jatkuuko poikkeuksellinen lämpö.

Lähde: Copernicus Climate Change Service, 24.8.2026

VENÄJÄ

VENÄJÄN UUTISIA

Kaikki sujuu suunnitelman mukaan ikuisessa kolmen päivän sodassa

Ironinen pakina vakavasta asiasta

MOSKOVA. Erityisen sotilasoperaatio, jonka alun perin oli tarkoitus valmistua kolmessa päivässä, on nyt ylittänyt 1 600 päivää. Se etenee tietenkin aikataulun mukaan ja sen odotetaan kestävän vielä kolme vuotta. Kaikki sujuu täsmälleen kuten pitääkin.

Bensiinipula on loistava esimerkki strategisesta nerokkuudesta. Jopa 70 prosenttia maan huoltotasemista kamppailee kysynnän täyttämiseksi. Moskovassa ja muissa kaupungeissa autotilijat jonottavat tuntikausia, joskus jopa päivän mittaisia tankkauksia varten – jos ylipäättään on mitään tankattavaa. Joillakin alueilla on otettu käyttöön 20–50 litran annos per auto. Tämä ei tietenkään ole kriisi. Kyseessä on hyvin suunniteltu kansallisen kestävyys- ja yhteisen kurinalaisuuden harjoitus.

Kun maailman suurin öljyntuottaja joutuu tuomaan bensiiniä naapurimaista ja tyhjentämään strategiset varastonsa, se on vain lisäto-

diste siitä, kuinka hyvin operaatio on harkittu.

Poltetaanko jalostamoja? Täysin suunnitelman mukaan. Ukrainalaiset droonit ovat systemaattisesti iskeneet tehtaalta toiselle – Kapotnya, NORSI, Perm, Afipsky ja monia muita. Bensiinin tuotanto on laskenut noin 25 prosenttiin. Tehtaat ovat pysähtyneet kuukausiksi. Mustat savupadat nousevat taivaalle Volgan alueen ja Siperian ylle. Tämä ei ole sabotaasia. Se on edistynyt talousmodernisoinnin muoto, jossa tarpeettomat tuotantoyksiköt karsitaan kotimarkkinoiden vahvistamiseksi.

Varastojen ja logistiikkakeskusten palaminen noudattaa samaa logiikkaa. Wildberries-keskukset, ammusvarastot ja öljyterminaalit sytyvät tuleen ihailtavan säännöllisesti. Se luo työpaikkoja palokunnassa ja antaa väestölle elävän esimerkin siitä, mitä tapahtuu, kun ei pysy oikeassa maailmankuvassa. Ja väestölle opetetaan, että verkossa shoppailu on täysin tarpeetonta.

Laivojen upottaminen Mustallamerellä ja Azovinmerellä? Sekin on osa suunnitelmaa. Varjolaiaston tankkerit ja rahtialukset saavat osuman, poltetaan ja uppoavat. Vienti keskeytyy, mutta se on vain väliaikainen harhautus kauppareiteille. Jokainen menetetty alus on askeleen lähempänä lopullista voittoa.

Kremlissä he ovat tyytyväisiä. ”Kaikki sujuu suunnitelman mukaan”, toistetaan rauhallisella vakaumuksella, jonka vain ne, jotka ovat nähneet 1 600 päivää menestystä, pystyvät. Operaatio on jo tuottanut historiallisia tuloksia: energian suurvalta polttoainepulalla, laivasto harjoittelee sukellusta ja kansa jonottaa kärsivällisesti pimeässä.

Kolme vuotta samaa taktista loistoa odottaa. Sitten kolmen päivän erikoisoperaatio saavuttaa vihdoinkin loogisen loppunsa – juuri kuten se aina oli tarkoitettu. Kaikki suunnitelman mukaan nerokkaan sotapäällikön ansiosta.

UKRAINE PRESIDENT

President's Address at the National Legend of Ukraine Award Ceremony

28 August 2026
Glory to Ukraine!
Dear audience, our dear Ukrainians!
Our dear Legends, Ladies and gentlemen!

Our dear guests, Mr. President, First Lady – Alar, Sirje, thank you so much for being with us today. Thank you very much.

First and foremost, I congratulate all of us on the first day of the new year – a new year of our Independence, a new year of Ukraine.

This event is taking place on August 25 – as we enter the 36th year of our state's modern history. Every such year – a very important year – is hard for us. It comes at the cost of tremendous effort, extraordinary resilience and courage. We thank our warriors! Thank you!

This is possible thanks to our extraordinary people – Ukrainians – everyone who defends, who saves, who fights, who heals, who works – and, of course, everyone who inspires Ukrainians to live – who

inspires us through their art, their words, painting and music, through their dedication and courage. This is all about you. About all our National Legends of Ukraine. Thank you!

As has always been the tradition – I want to introduce each of them today.

He is a champion of defending our skies. Symbolically, exactly 10 years ago, he graduated from the Ivan Kozhedub University. And over

these years, he surpassed Kozhedub's historic record from the Second World War – he has flown 450 combat sorties. The most ever in the modern history of the Armed Forces of Ukraine. He carried out extremely difficult missions at critically low altitudes, against enemy columns in the Kyiv and Kherson regions and in our eastern direction. He has destroyed many enemy armored vehicles, artillery systems, ammunition depots, and the personnel of the occupiers. A recipient of all three degrees of the Or-

der of Bohdan Khmelnytsky. Hero of Ukraine. National Legend of Ukrainian aviation and our defense, Colonel Rostyslav Lazarenko, callsign Hrim (Thunder).

He was born in November 1945, shortly after the end of the most terrible war in human history. From an early age, he saw a devastated and ravaged Ukraine – and dedicated his life to creating something beautiful in his native land. It is hard to find a person in Ukraine who has not seen his works. Around his sculptures

and monuments – all across the country – people take photographs, set up dates, and meet up. Everyone knows his Founders of Kyivan Rus and Archangel Michael, while his Independence Monument on the Maidan witnessed the Revolution of Dignity and many, many other truly historic events for all of us, for our country. National Legend of Ukrainian sculpture, Anatolii Kushch.

Read more:
<https://www.president.gov.ua/en>

VIKON TAIDE-ELÄMYS

Fanny Churberg
12.12.1845, Vaasa
10.5.1892, Helsinki
Stilleben med grönsaker och fiskar, 1876
Kansallisgallerian kokoelma / Ateneumin taidemuseo, Suomen Säästöpankki Oy:n taidekokoelma Kuva: Kansallisgalleria / Hannu Pakarinen

KOVINA AIKOINA

Kertomus Suomen viimeisten nälkävuosien ajoilta

Kirj. KARL A. TAVASTSTJERNA

Suomentanut Juhani Aho

Osa 42

Mutta maaseuduilla lähinnä rautatietä istui reippaita, työhön kykeneviä nuoria miehiä päivät päästään herrastalojen porstuan rapusilla odottaen pääsyä isännän puheille saadakseen työtä — vaikkapa ruokapalkoilla. Keittiöt olivat täynnä naisia ja lapsia, valmiina tekemään mitä tahansa leipäpalasen palasta.

Kotkaisissa alkoivat neiti Anne Charlotte ja rouva von Blume suurenmoisesti ruokkia kaikkein köyhimpiä. Leivottiin pettuleipää tynnyreittäin, keitettiin velliä muuripadoilla, ja varatuomari otti niin suuren joukon joutilaita miehiä talon työhön, että pehtori ei lopulta tiennyt, mihin heitä olisi voinut käyttää. Silloin antoi rouva von Blume heidän mennä

suureen puutarhaan, perata uusia perunamaita ja kaivaa vanhat kaalimaiksi, hernemaiksi, marjamaiksi, kukkamaiksi — kaikiksi, mitä huolellisen talonmännän mielikuvitus voi keksiä. Ennen

kuin ensimmäinen syysroutakaan oli joutunut oli Kotkaisten suuri puutarha kylvettäväsä kunnossa ikään kuin olisi ollut toukokuu eikä syyskuu. Molemmat naiset johtivat itse tuota suurta vallankumousta puutarhassa ja seisoivat siellä kylminä syyspäivinä lempeästi komennellen miehiä, jotka ulkonäöltään olivat kuin maantierosvoja, enimmäkseen iäkkäämpiä miehiä, joiden vaimot olivat perunamaalla tai loukkusivat lapsilaumojensa ympäröiminä liinoja avarassa pirtissä.

Herrasaaren kapteeni ei ollut oikein huvitettu näin vähittäin auttamisesta. Hän otti työhönsä niin monta miestä kuin suinkin tarvitsi, maksoi heille hyvän palkan — hyvinkin hyvän palkan — mutta ei jakanut hyvää ansiota pienempiin osiin. Hänen mielestään oli yhtä hyvä auttaa muutamia kunnon ihmisiä tekemään säästöjä talven varalle kuin kannattaa useampia raukkoja kainaloista ja sitten kuitenkin pakosta heittää ne oman onnensa nojaan ennen kuin nälänhätä olisi ohitse.

Hänellä ei todellakaan ollut oikeita ominaisuuksia työttömien auttamiseen. Hän kärsi siitä, kun näki heidän ryysyisinä palttoutuvan Herrasaaren siivotulle pihamaalle, ja hän ajoi heidät sieltä armotta pehtorin luo ja tuvan puolelle. Siellä he saivat, minkä välttämättömmin tarvitsivat, mutta siitä hän ei pitänyt, että he yhtämittaa häiritsivät hänen mukavuuttaan alituisesti muistuttamalla häntä velvollisuuksista, joita hän ei kuitenkaan olisi kyennyt kaikkia täyttämään.

HUUMORI SATA VUOT- TA SITTE

HIDAS JUNAA

Muutama suurnopeusjuna. Matkustaja: Sano, emmekö pääse kaupunkiin hieman nopeammin?

Stinsen: Voimme, mutta meidän pitäisi luultavasti ottaa juna mukaan.

TUHAT PUKAMAA

Kaksi nelivuotiaa tyttöä juttelee keskenään:

Ensimmäinen: Isäni on niin rikas, että hänellä on useita kivitaloja ja tehtaita.

Toinen: Eihän se mitään, mutta isoäidilläni on tuhat peräpukamaa.

KOSIJALLE PALKKIO

Tytär: — Isäni on luvannut antaa tuhannen markkaa, jos hän ei enää näkisi teitä.

Kosija (innostuen): — Niinkö, sanokaa pian, onko hän nyt konttorissaan?

UNETON VAIMO

— Kuinka vaimosi jaksaa?

— Huonosti, häntä vaivaa unettomuus. Palasinpa kotiin klo 3 tahi 4 aamulla, niin aina hän on valveilla.

PIENI EREHDYS

Runoilija Väliniemi (lihava kuin porho ja punainen kuin krapu): — Hyvä neiti! Tunnetteko ehkä runon „Sieluni on kirkas kuin satakieleen kyynel?” Neiti Lemnienhaave: — Oi tunnen toki! Olen monesti kuvitellut näkeväni sen kalpean, riutuvan ja minulle rakkaan tekijän.

Runoilija Väliniemi: — No niin! Tämän runon olen minä kirjoittanut!

NOITAPUHE

Herra ja rouva Kilkki

ovat väitelleet siitä, onko maailma mennyt eteen- vai taaksepäin. Rouva, joka on jyrkkänä eteenpäinmenon kannalla sanoo kantansa todistamiseksi m.m.:

— Eikö ole nyt siinäkin suhteessa parempi, ettei noitaammia polteta roviolla?

Herra kuivasti: — No, onhan se hyvä sinulle. Sinä uskallatkin sen vuoksi vapaasti soittaa suutasi.

HUONO LAULU

— Mitä sait viimeisestä kappaleestasi?

— Ei mitään. Kukaan nainen ei halua laulaa sitä. Nimittäin kutsuin sitä Ah, jos olisin taas nuori.

Astronomic picture of the week:

Blue Marble Eastern Hemisphere

Composite rendering of the Eastern Hemisphere of Earth, based on data from the Terra and Aqua satellites' MODIS instruments, the Defense Meteorological Satellite Program, Space Shuttle Endeavour, and the Radarsat Antarctic Mapping Project, combined by scientists and artists.

NASA images by Reto Stockli, based on data from NASA and NOAA Public domain

BLOGI-

KIRJOITTAJAT

Kirjoita Waasan Päivälehteen – Et simme bloggajia!

Rakastatko ajatustesi, kokemustesi tai asiantuntemuksesi jakamista? Waasan Päivälehti etsii intohimoisia kirjoittajia, jotka haluavat luoda mielenkiintoista sisältöä lukijoillemme.

Kirjoitatpa sitten paikallisia uutisista, kulttuurista, elämäntavasta, urheilusta tai omista kokemuksistasi – äänesi on tervetullut!

Kirjoittaminen *Waasan Päivälehdelle* on loistava tapa saada teksti laajemmin luetuksi, tustua uusiin ihmisiin ja kehittää luovuuttasi. Aiempaa kokemusta ei tarvita – tärkeintä on into ja ideat! Arvostamme monipuolisia näkökulmia ja uusia ääniä, jotka kuvastavat yhteisömme elinvoimaa.

Kiinnostuitko? Lähetä meille blogi-idea tai pieni näyteteksti, ja julkaisemme tekstisi mielellämme. Tule mukaan tekemään *Waasan Päivälehteä* paikka merkityksellisille keskusteluille ja inspiroiville tarinoille!

Ota yhteyttä sähköpostitse waasanpaivalehti@gmail.com lisätietoja varten. Odotamme innolla kuulevamme sinusta!

Waasan Päivälehti

Moderni sanomalehti, jonka ulkoasu on piirretty 1870-luvun lehdistöstä. Silloin sanomalehdissä oli vain 4-8 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten muutamassa sivussa on paljon luettavaa.

Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini ja Monica tekevät osan rutiininomaisesta toimitustyöstä, kuten käännöstyö, korjattu luku ja lyhyen notisien kirjoittaminen. Kaikki teksti on tarkastettu toimittajilla ja toimitus vastaa tekstien sisällöstä.

Waasan Päivälehti on päivälehtityyppinen julkaisu, toistaiseksi se ilmestyy sunnuntaiaamuisin. mutta tavoitteenamme on että se jatkossa ilmestyy joka aamu.

Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi.

Päätoimittaja on Hans Björknäs.

Lukijoiden kirjoitukset ovat tervetulle!

Lehti on paikallisessa omistuksessa ja tulee sellaisena pysymään.

Toimitus: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Helsingin toimitus: Waasan Päivälehti, Toinen linja 9 B 36, 00530 Helsinki. Puhelin +358-40-5462455. Ilmoitukset pyydetään lähettämään emaililla jpg-muodossa.

Email: waasanpaivalehti@gmail.com

Lukijoilta

Erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa.

Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen:

waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa.

waasanpaivalehti@gmail.com

jpg-, tiff- tai png-muodossa. Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen.

Ota yhteyttä: waasanpaivalehti@gmail.com

SYYSKUUN HOROSKOOPPI 2026

Syyskuun horoskooppi gluteenittomille tähdille

Oinas (21.3.–19.4.) Ryntäät syyskuuhun kuin tulinen kipinä – suoraan leipäkorja välttellen. Ystävät ihailevat itsekuriasi, vaikka valkosipuli-leipä huutaa houkutusta. Härkä (20.4.–20.5.) Kodin ja lohturuokien kutsu on voimakas, mutta sisäinen gourmet löytää iloa uusista gluteenittomista resepteistä. Syyskuun motto: brownies voi yhä muuttaa elämän. Kaksoset (21.5.–20.6.) Sosiaalinen kalenteri on täynnä menoja – onneksi hallitset taidon kysyä tarjoilijalta diskreetisti ristikontaminaatiosta. Charmisi ratkaisee kaikki ruokaongelmat. Rapu (21.6.–22.7.) Herkkä vatsasi kohtaa herkän sielusi. Tähdet lupaavat runsaasti gluteenittomia herkkuja juuri silloin, kun niitä tarvitset	eniten. Leijona (23.7.–22.8.) Kaikkien katseet ruokaillessa. Itseluottamuksella näytät, että gluteenittomuus ei ole rajoite – se on kulinaarinen seikkailu. Suosio taattu. Neitsyt (23.8.–22.9.) Tämä on sinun kuukautesi! Organisoititaitosi loistaa: merkitset jauhot, hallitset keittiön ja olet gluteenittomuuden velho. Ystävät pyytävät reseptejasi. Vaaka (23.9.–22.10.) Punnitset vaihtoehtoja kauramaitoon ja mantelimaidon välillä – tasapaino on kaikki kaikessa. Ei hätää, molemmat sopivat kekseihisi. Skorpion (23.10.–21.11.) Intohimo on teemana – myös gluteenittomassa pastassa. Syyskuu tuo intensiteettiä, mutta muista: kaikki pizzapohjat hakeskustelut eivät tarvitse terävyyttä. Jousimies (22.11.–21.12.) Seikkailut odottavat! Löydät uuden gluteenittoman kahvilan tai reseptin, joka tekee matkustamisesta turvallisempaa.	paa. Optimistisuutesi tarttuu kuin juurikin gluteeniton hapanjuuri. Kauris (22.12.–19.1.) Käytännöllinen kuten aina: välipalat mukana laukussa, gluteenittomat keksit autossa. Syyskuu palkitsee ennakoituisi stressittömillä retkillä. Vesimies (20.1.–18.2.) Innovaatio ohjaa ruokavalioitasi. Kikhernepannarit? Kukakakaalipizzapohja? Tähdet taputtavat rohkeille kokeiluille – skeptikotkin pyytävät lisää. Kalat (19.2.–20.3.) Unelmoiva syyskuu tuo lohtua keitoista ja turvallisista leipävaihtoehtoista. Luota intuitioosi – se vie sinut kaikkein viihtyisimpiin gluteenittomiin kohtaamisiin.